

REVISTA D'EXCURSIONISME

Núm. 297 - NOVEMBRE 2009

HERBOLARI

L'ESPIGOL

Bio des de 1982

Herbes, dietètica, formatges i especialitats

GRAN ASSORTIT
DE PRODUCTES
ENERGÈTICS
PER A
ESPORTISTES

* * *

ESPECIALITZATS
EN PRODUCTES
ECOLÒGICS

Rambla de la Pau, 103 - Tel. i Fax 93 815 13 11 - 08800 Vilanova i la Geltrú - herbolarilespigol@gmail.com

TECNICS

INSTAL·LACIONS, S.C.C.L.

AIGUA

LLUM

GAS

CALEFACCIÓ

AIRE CONDICIONAT

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

F
05

 607 298 548 - 93 814 32 46

Picapedrers, 3 - 08800 Vilanova i la Geltrú

La Junta us desitja unes bones festes de Nadal
i que durant l'any 2010 pugueu fer moltes excursions

Panoràmica de la regió de Zermatt. Foto: Jordi Burcet

FER PTICA

Professionals de la visió i
l'audició

CENTRE AUDITIU AUTORITZAT

PHONAK **Beltona**

**AUDÍFONS: DIGITALS PROGRAMABLES, ANALÒGICS,
INVISIBLES, INTRA-AURICULARS O RETRO-AURICULARS**

C/ Josep Coroleu, 74
Tel. 93 815 74 72

Rambla Principal, 55
Tel. 93 814 38 62

08800 Vilanova i la Geltrú

Carrer Comerç, 4
Tel. 93 893 12 57
Fax 93 814 53 82
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702
<http://www.aetalaia.cat>
a/e: aetalaia@aetalaia.cat

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern
Federació Catalana de
Càmping i Caravàning

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

JUNY DE 2009 - OCTUBRE DE 2009 • Núm. 297

EDICIÓ
Agrupació Excursionista
Talaia

PRESIDENT
Joan Raventós i Hill

SECRETARI
Jaume Esteban i Tarrasón

RESPONSABLE WEB
Jordi Pons i Corbella

CONSELL DE REDACCIÓ

Josep Blanes i Mínguez
Salvador Butí i Papiol
Jaume Esteban i Tarrasón
Pere Fernández i Llambrich
Blanca Forgas i Puigvert
Agustí Poch i Parés

IMPRESSIÓ
Gràfiques Llopart
C. Sant Antoni, 63
Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 93 891 03 12

DIPÒSIT LEGAL
B-24.619-90

PREU DE VENDA
3,31 euros

TIRATGE
600 exemplars

Foto portada: Cova de Fullà. Canaletes
Fotografia: Salvador Belchi

Els articles publicats en aquesta revista expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen necessàriament la de la Junta Directiva de l'Agrupació ni la del Consell de Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través dels editorials o en articles o notes signades per la Junta.

Els articles que apareguin en aquesta revista podran ser reproduïts, total o parcialment, sempre que es mencionin el nom de l'autor o autors.

Normativa per publicar articles a la revista Talaia

Els socis, amics i col·laboradors que vulguin publicar articles en aquesta revista, caldrà que tinguin en compte les qüestions següents:

El tema de l'article cal que estigui relacionat amb les activitats pròpies de l'AE Talaia.

Els articles han de ser inèdits i escrits correctament en català, en suport magnètic (disquet PC) amb indicació del programa i versió. S'adjuntarà al disquet una còpia impresa en paper on s'indicarà el títol de l'article i el nom i cognoms (o pseudònim) de l'autor/a. En casos excepcionals, s'acceptaran articles escrits a màquina, en fulls DIN-A4 i a doble espai.

Els articles, amb les seves il·lustracions, no podran sobrepassar l'extensió màxima de 5 pàgines. El nombre màxim d'il·lustracions per article no serà superior a 10.

Les il·lustracions fotogràfiques (en paper o diapositiva) hauran de tenir una bona definició. Els peus de les il·lustracions i el nom de l'autor/a aniran escrits en un full a part, precedits d'un número que es repetirà al dors de la il·lustració corresponent.

Els articles s'hauran de lliurar al Consell de Redacció o a la Secretaria de l'entitat, com a màxim a final del tercer mes de cada quadrimestre: febrer, juny i octubre.

Qualsevol canvi en aquesta normativa s'haurà de negociar amb el Consell de Redacció de la revista.

En conveni amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya

SUMARI

- 3 EDITORIAL
Consell de Redacció
- 4 RECORDAREM
MANUEL PRATS BAYO
Antoni Ordovàs
- 6 LES COLLES DELS DIMECRES
Pere Fernández
- 9 TOT RECORDANT VINYOLI
Jordi Perera
- 11 CAVALLS DEL VENT
Josep Mª Sánchez
- 15 LA LLUM DE LA VALL FOSCA
Joan Toledano / Isabel Romeu
- 17 LA DESEADA
Jordi Pons
- 19 PIC BEJENADO
Jordi Pons
- 21 EL GRAN FACHA
Carles Torras
- 23 PEÑA TELERA
Miquel Bernadó
- 25 GR-3. VALLFOGONA DE RIPOLLÈS
OGASSA
Jaume Esteban
- 27 GR-92-5. PONTONS - TORRELLES
DE FOIX
Agustí Poch
- 29 ESPOT - AIGÜESTORTES
Josep Blanes
- 31 GR-83. MATARÓ - COLLSACREU
Agustí Poch
- 33 UN PASSEIG PEL ROMÀNIC
COLOMENC
Josep Blanes
- 35 LA BARONIA DE VALLFEROSA
Salvador Butí
- 37 PEL SUBSÒL DE LA SERRA DE
GUARA
Manel Castillón
- 38 ACTIVITATS CULTURALS
Consell de Redacció

editorial

Es deia que les noves tecnologies acabarien substituint el tracte directe entre les persones, que els espais de trobada anirien a la baixa, que serien més aviat el refugi de petits grups exclosos dels grans corrents socials.

Tot fa pensar, però, que aquestes tecnologies ocuparan un lloc que no existia i que, en tot cas, faran més fàcil la vida a col·lectius i individus.

La nostra entitat ja està aprofitant l'espai electrònic que ofereix Internet per donar-se a conèixer: el nou web inaugurat a l'octubre ha rebut ja milers de visites. Però és només un complement. La centralitat ha de recaure sempre en la nostra seu social, que ha de fer-nos el servei que li pertoca: ser el nostre lloc de trobada amb l'objectiu de tirar endavant la nostra activitat que és la que, al capdavant, ens motiva i ens omple.

Tenim la sort de poder dir que gaudim en propietat d'un gran edifici al cor del nucli de Vilanova, d'una casa amarada d'història que acull els nostres projectes i les nostres il·lusions, i que ens ajuda a l'hora de cercar la llibertat que tots cerquem a la muntanya. Entre tots, l'anirem millorant i completant perquè compleixi aquesta funció essencial. Esperem que els continguts d'aquesta revista us siguin d'interès i us emplacem a gaudir dels contrastos que aquests mesos hivernals que han de venir ens regalaran.

RECORDAREM MANUEL PRATS BAYO

I ALTRES COMPANYS-ES QUE FEREN CAMÍ...

Vaig conèixer -hem conegut- de fa molt de temps un "noi" de trets pèl-roigs, de port deferent, veement sardanista, l'entranyable amic Manel. Persona vinculada de sempre al món de la sardana de la qual ha estat impulsor, divulgador, pedagog, plegat amb uns quants, no massa, Xavier Garcia Soler, Àngel Olivé, Josep M. Baig, i d'altres tants Manel Massana Constantí. Referències enamorades per la dansa emblemàtica d'aquest país, la nostra comarca, la ciutat de Vilanova i la Geltrú i del que se'n desprèn. empremtes indiscutibles, tenaços en l'època de postguerra, devastadora, que maldaven per salvaguardar les despulles d'una comunitat mal-mesa.

Manuel Prats era un virtuós per copsar la finor de les cobles, la qualitat de les interpretacions, per mantenir viva una flama, bagatge de sensibilitats adquirit des de la infantesa en memorables acostaments culturals i liceístics de la mà d'un pròxim entorn.

No fou, però, en aquest àmbit que hom contactés amb en Manel. En integrar-se a l'A.E.Talaia, (aquest any hagués fet 50 anys d'associat) en una entitat, si s'escau, sempre hi ha l'avinentesa per col·laborar amb el que hom bonament sap i pot formant part de la Junta Directiva de la Talaia. Una dedicació altruista dintre d'un equip de complicitats compartides per tirar endavant projectes i realitats.

L'excursionisme des dels seus orígens ha estat sempre una simbiosi d'activitats diverses, que, si més no, convergeixen en la pràctica de la muntanya, espais naturals i, en principi, coneixement d'un territori.

En Manuel Prats aviat s'hi involucrà fent-se càrrec -no podia ser d'altra manera- de la Secció Folklòrica, que més tard esdevindria en els Amics de la Sardana. L'existir, no obstant, de l'Agrupació són les activitats de cara a la muntanya i en Manel visqué les primeres marxades de casa o bé les que organitzaven altres entitats.

Aquella de la neu de 1964 pel massís del Garraf... i l'esquí de baixa com puguis i un tip de caminar, i les acampades... i les comparses del Carnaval Vilanoví... i el cop de mà per arranjar algun racó del local social...

La muntanya contribueix a crear situacions i vivències que perduren en el pas del temps, com la d'una estada a la vall d'Ordesa, el 1967. Els deu o dotze campistes que érem al càmping de Torla (a la vall ja era prohibit) proposàrem anar a Gavarnie (ja s'havia ascendit al Mont Perdut i visitat, en part, la gruta de Casteret).

En la comandància de Torla expediren, amb recança, una espècie de permís o visat per creuar la frontera del país veí per un port de muntanya, el de Bujaruelo, un pas no oficial, tot plegat dos

dies d'anada i regrés per fer tast del circ de Gavarnie. En ser-hi, a Sant Nicolau de Bujaruelo, en plena vall de l'Ara, es començà a pujar pel barranc tributari de la Lapazosa i en un moment donat (un error) s'encarà cap a l'esquerra seguint de prop una línia elèctrica d'alta tensió (torres metàl·liques) que vorejaven l'ivó de Lapazosa. No gaire lluny també hi havia una caseta bastida amb planxes de ferro.

La pronunciada ascensió s'acabà en guanyar el coll fronterer port vell o des Especieres a uns 2.300 m alt. No dúiem cap mapa i la sorpresa fou en comprovar que tot el vessant francès, la Gascunya, era cobert per una massa de núvols que no deixaven veure unes passes endavant.

S'esperava trobar un senderet regularment marcat millor que el de la pujada, i llavors, per prevenció, es canvià el pla. No tothom tenia una certa experiència i per evitar algun desagradable ensurt de quedar penjats en algun tram abismós es decidí recular en una tarda que minvava.

Retrobarem la caseta metàl·lica (un abric utilitzat possiblement de la companyia elèctrica), un lloc eventual per fer-hi nit. L'habitable era petit i calgué bona voluntat per posicionar-se com se sol dir, dins una llauna...

A mitjanit, quan el cansament havia fet petja en els excursio-

nistes, una tempesta elèctrica acompanyada d'imponent gransada desvetllà els ocasionals estadants amb el ressó del metall repercutint. Vàrem fer bé de prendre aquesta decisió; si haguéssim estat sense aquella protecció...

L'endemà, en la davallada abans de Bujaruelo, ens adonàrem per on en realitat era el sender correcte, una valleta que rectament es dirigia vers el pas fronterer; el normal port de Bujaruelo o de Gavarnie. El mapa excursionista d'aquella zona encara no era editat.

Reconduint semblances de persones, amics, socis/sòcies ben antics que d'ençà poc temps ens han deixat... En Salvador Malràs Alcoverro era d'aquell primer grup de joves, esmentat alguna vegada, que va fer tirar de la roda per agafar l'embranchida necessària a una entitat novella. Aquelles pesades motxilles d'en Malràs! La seva tenda, singular, que havia confeccionat ell mateix, la seva pipa fumejant les nits d'acampada... el seu caràcter estricte per cuinar un àpat col·lectiu en paratges inversemblants...

I en Salvador Artigas Huguet (un veterà d'anys i de soci) i que no fa pas gaire em comentava la seva vídua, també antiga talaïenca, la Pilar Elias, amb emocionat record... A principi dels anys 70 hi va haver al port de Vilanova un tràfec insòlit de navilis tronats, de totes les banderes, que acabaven la seva singladura amarrats a un espigó del moll per a ser desballestats.

En Salvador Artigas, un bon mecànic, amb taller propi per arranjar efectes d'un col·lectiu mariner de platja, tingué conversa amb el dirigent d'un vaixell a mig desmuntar: - "Somos unos excursionistas que a veces vamos a un refugio de montaña que tenemos en el Pirineo (el Baldric) y

Manuel Prats al cim del Mont Perdut. Foto: Montserrat Miquel

hemos de dormir con el saco en el suelo" – "En el suelo? Suba a bordo i solucionamos el problema cogiendo las literas que les hagan falta"...-.

Llum Albà Guasch va calçar-se les xiruques i penjar-se la motxilla de reglament de molt jove, en unes excursions casolanes, i una recordada pujada als Rasos de Peguera, amb el seu tarannà d'humor encomanadís. Durant la Flama de la Llengua va fer cap a Montserrat i en l'Aniversari de l'Agrupació Excursionista Talaia rebé la medalla de 50 anys de permanència en l'entitat.

I en Joan Guinovart Brull, que ens ha deixat de sobte, quantes edicions fent de control en les Marxes de la Talaia, amb la seva esposa... abastant compromisos d'organització on sempre manquen recursos i gent predisposada...

...i Montserrat Miquel Valldosera, la meva dona, que en les primeres marxes socials contribuï preparant-les; per la Penya Embassada de l'aspre Garraf, o fent de control en la de la neu de 1964, i en posteriors edicions...

I un cercle més personal, quan hom decideix imposar-se un absurd? el dibuixar el romànic escampat pel nostre territori, i s'inicia una etapa fent excursions, a peu, en bus, en tren, dalt d'un "sis-cents", d'un Renault 4L, tota una logística d'aproximació per anar a l'encontre d'un temple, una ermita, d'aquest art tan nostrat, a tombs en feréstegues afraus. Sense una disponibilitat, estímul i paciència esperant que un acabés l'esbós, amb meteorologia adversa o el dia que fuig, sovint amb el fill ben jove, sense aquesta actitud de la Montserrat hagués estat verament impossible efectuar tan llarg resseguiment...

Manuel Prats, Salvador Malràs i Montserrat Miquel hi eren plegats amb la resta del grup en l'esmentada cabana aixoplugats de la furient tempesta.

L'endemà lluia un sol resplendent damunt l'herbei xop i les carenes retallant-se nítides en el blau intens del cel.

**Antoni Ordovàs
estiu 2009**

LES COLLES DELS DIMECRES

Sortida número 2

Ermita de Sant Pau de Ribes

18 de febrer de 2009
18 caminaires; 16,5 km

Recorregut:

Plaça Xoriguer, carrer de l'Aigua, carrer Pare Garí, carrer Tarragona, plaça del Cubilot, carrer ca l'Escoda, carrer Guansé, ronda Ibèrica, rambla Sant Jordi, Estadi dels Alumnes Obrers, rambla del Països Catalans, parc dels Països Catalans, camí Vell de Ribes, torrent de Solers, avinguda Eduard Maristany, camí Vell de Ribes, masia Xoriguera, camí de Puigmoltó, hospital Sant Camil, can Jove, riera de Begues, pont de les Parellades, ermita de Sant Pau.

Tornem per: Caseria La Coma, can Sidro (Zidro), camí Ral, masia la Serra, mas Martí, pou de Sant Isidre, rambla dels Ametllers, masia Santa Magdalena, rambla Torre de l'Onclet, fàbrica Griffi, avinguda Vilafranca, ronda Ibèrica.

Descripció:

Sortim de la plaça Xoriguer i seguim pel carrer de l'Aigua, carrer Pare Garí, carrer Tarragona, plaça del Cubilot, carrer ca l'Escoda, carrer Miquel Guansé i ronda Ibèrica.

19 min 19 min

Cruïlla avinguda Vilafranca-ronda Ibèrica.

Uns metres més enllà trenquem a l'esquerra seguint per la rambla Sant Jordi **(1)**.

7 min 26 min

Estadi dels Alumnes Obrers. Anem cap a la dreta seguint la rambla dels Països Catalans.

11 min 37 min

A l'esquerra entrada senderol (camí vell de Ribes). Uns metres més enllà deixem a l'esquerra la fita de terme La Geltrú-Ribes **(2)**.

10 min 47 min

Torrent de Solers. Anem a l'esquerra i passem per sota de la C-31; tot seguit trenquem a la dreta.

3 min 50 min

Avinguda Eduard Maristany. Hem d'anar cap a l'esquerra.

3 min 53 min

Deixem l'avinguda per anar cap a la dreta i retrobem el camí vell de Ribes.

8 min 1 h 1 min

Masia Xoriguera.

3 min 1 h 4 min

Passem el pont de l'autopista, deixant un camí cimentat a la dreta i l'entrada a la masia els Cocons, a l'esquerra **(3)**. Seguim camí carreter.

Tot seguit bifurcació; seguim la branca dreta.

6 min 1 h 10 min

Deixem camí a la dreta, que baixa.

Els Cocons. Foto: Pere Fernández

2 min 1 h 12 min
Bifurcació. Seguim branca esquerra.

4 min 1 h 16 min
Camps conreats. Deixem camí a la dreta.

Travessem els camps, el camí revolta a la dreta **(4)** i una mica més enllà davalla.

8 min 1 h 24 min
Trenquem a l'esquerra, per un camí entre marges **(5)**.

6 min 1 h 30 min
Camí de Puigmoltó; hem d'anar cap a l'esquerra.

Tot seguit passem a tocar la masia les Farigoles.

10 min 1 h 40 min
Rotonda Hospital Sant Camil.

Seguim per Can Jove i Can Fontanals.

6 min 1 h 46 min
Riera de Begues. Anem cap a l'esquerra remuntant la riera.

7 min 1 h 53 min
Pont de la Palanca.

12 min 2 h 5 min
Pont de les Parellades **(6)**.

Sortim de la riera per la banda esquerra i seguim cap a l'esquerra.

Deixem un camí empedrat a l'esquerra i salvem una rotonda.

Una creu (no de terme) ens marca l'entrada al camí de Sant Pau i de la Coma.

7 min 2 h 12 min
Ermita de Sant Pau.

33 min 2 h 45 min
Parada per esmorzar i descansar una mica.

El pont de les Parellades. Foto: Pere Fernández

Sortim de l'esplanada de l'ermita en la mateixa direcció que portàvem.

17 min 3 h 2 min
Caseria La Coma. Trenquem a l'esquerra.

5 min 3 h 7 min
A l'esquerra Can Sidro (Zidro) i can Ramonet.

16 min 3 h 23 min
Estació receptora (FECSA).

7 min 3 h 30 min
A les envistes de les masies la Serra i ca l'Aparici (can Parici) trenquem a la dreta **(7)**.

Seguim marques del GR entre un bosquet.

En sortir del bosquet veiem el mas Martí.

8 min 3 h 38 min
Creuem l'autopista per sota.

6 min 3 h 44 min
Camí travesser (prop del mas Martí); anem a l'esquerra baixant suaument.

9 min 3 h 53 min
Pou de Sant Isidre; anem cap a la dreta.

4 min 3 h 57 min
Torrent de la Puça **(8)**; anem cap a la dreta i tot seguit a l'esquerra, seguint la rambla dels Ametllers.

18 min 4 h 15 min
Masia Santa Magdalena. (Voregem uns petits camps i unes vinyes).

7 min 4 h 22 min
Creuem a gual la carretera C-15 (Vilanova - Igualada).

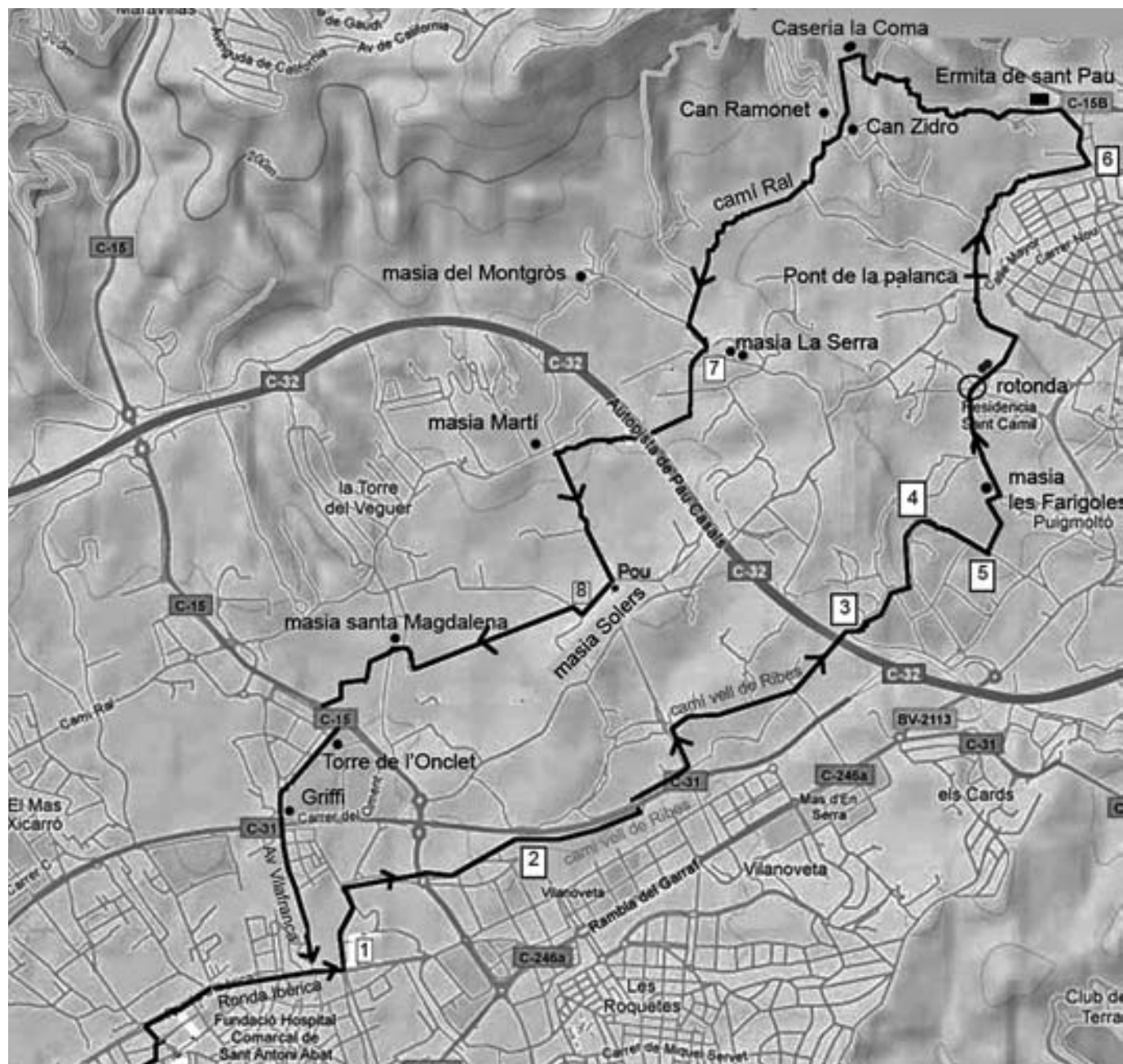
Passem davant la porta de la masia la Torre de l'Onclet i seguim per la rambla.

9 min 4 h 31 min
Carretera vella de Vilanova a Vilafranca i fàbrica Griffi; la seguim cap a l'esquerra.

10 min 4 h 41 min
Ronda Ibèrica.

Temps caminant 3 h 57 min

Pere Fernández

**FUJIFILM
DIGITAL
IMAGING** **FDI**
**REVELAT
1H**

CENTRE FUJI

LABORATORIS FOTOGRÀFICS

**TOTS ELS SERVEIS AL TEU ABAST
A LES BOTIGUES DE VILANOVA**

AVDA.FRANCESC MACIÀ Nº81 TEL. 93 815 83 27
C/CAPUTXINS Nº36 TEL. 93 814 26 59
VILANOVA I LA GELTRÚ

TOT RECORDANT VINYOLI

Aigües amunt a pocs metres de l'esplanada on hi ha els 35 brocs de les Dous -al terme de Torrelles de Foix, on finalitzava la sortida senderista del 7 de juny-, la riera de Pontons ha format un gorg al final del qual en Josep Olivella, ben audaçment, va immersir els peus, malgrat l'advertiment de la fredor i profunditat de les aigües que es podia llegir en un cartell enganxat a la roca, al marge esquerre.

Pocs dies després de la sortida, per raons que no vénen al cas, repassava jo la producció de Joan Vinyoli (Obra poètica completa, Edicions 62 i Diputació de Barcelona, 2001) i m'hi vaig trobar amb el poema següent:

D'UNA TERRA

*Camino per on carros
trontollen plens de tarda,
m'espera la font certa
dessota dels pollancs.*

*Sedassos de fullatge
garbellen l'aire tebi.
Al gorg d'aigua gelada
l'estiu es banya nu.*

*Regalimant s'enfila
per les arrels dels arbres,
en jaços de falgueres
escampa la frescor.*

*En braços de la vida
confiat m'adormia;
com roquissar les hores
vetllaven el meu son.*

Com podeu veure, el setè vers diu "Al gorg d'aigua gelada", i vaig sentir l'impuls de buscar poemes en què l'autor esmenta aquest accident dels cursos d'aigua: el gorg o la gorga; vaig trobar-n'hi set.

En Josep amb els peus en remull. Foto: Jordi Perera

És possible que aquest impuls fos causat en part pel fet que en articles anteriors havia evocat alguns éssers i esdeveniments llegendaris relacionats amb els gorgs. Aquesta vegada, però, el meu propòsit és ben diferent: evocar la memòria del poeta que ens va deixar un 30 de novembre, enguany fa 25 anys.

Joan Vinyoli va conrear una poesia lírica intimista, amb abundor de metàfores, on es percep una gran tensió poètica entre dos mons: l'urbà i el rural; dos ambients: l'humanitzat i el natural; dues esferes: els sentiments i la seva verbalització. Els poemes en què hi trobem gorgs i que aquí trasllado són, em sembla, una mostra d'aquesta tensió poètica.

HE CAMINAT FINS A ARRIBAR AL PROFUND

*He caminat fins a arribar al profund
del bosc de la paraula, per on llisquen
les aigües de silenci; m'he banyat
en la secreta gorga, ressorgint
transfigurat en la forest de símbols.
Ara vago perdut a dues llums
pel sempre clos enigma de la terra,
morós, interrogant, i creix la set
d'un més enllà d'aquest silenci d'aigües.*

PER LA SEGA

*Tota la selva
crepita menys el gorg, inversemblant
heilignüchterne Waser.*

Cal banyar-s'hi

*devotament o, si sabessis
prou de nedar, capbussa-t'hi.*

Convé

*d'aprendre'n per allò que es troba
dessota en ordre d'aigües:*

canvi d'ulls,

*per on els peixos entren
dins la xarxa dels mots.*

Calent, sobre la roca,

*respira el bosc, alzines abocant-se
damunt el gorg i, per amunt, el dia,
mirant-me.*

*Les campanes
toquen a festa. Pols de blat i, volta
que volta, el gran corró tirat
pel cavall negre.*

Per la sega,

*tot és vermell i cremen les muntanyes
i el vi raja vermell.*

No dormis:

*s'han d'esglaiar primer totes les canyes
de vora el rec, àcida música,
fons de capvespre.*

Ja, de cop,

*sóc a l'indret on neixo
cada vegada, que és on mai
no es toca fons.*

A CLAR NIVELL DE CÀNTIC

*Som en el gorg? Les aigües em cobreixen
i perdo peu.*

*Respiraré amb les brànquies,
peix ràpid de la infància, nedaré,
sabrè l'aigua profunda, la filtrada
per la vermella set del caminant
rerassagat que torna de les finques
del cant a l'hora d'or.*

Pel relisser que baixa

*del cim del mur a la bocana
del gorg, he vist ara l'estiu
com es despenja d'amagat. Tremolen
de nit els joncs.*

*I nedo, negres aigües,
temps verge amunt; ja l'indivís corrent
cap a la deu. M'aturo. Canvi d'ulls:
ah, gira-sols, terrasses
de mesembriàntem, roges
vora la mar. Diumenge, dret, allà,
fulgura amb la casulla resplendent*

*i l'ull de sol que mira des del pit;
allà mateix, la puja de les coses
a clar nivell de càntic.*

GORGS

*Temps perdut. Temps perdut. Temps perdut.
Repetir unes mateixes paraules per majors profun-
ditats,
és potser despullar-se per trobar el camí
de l'altra banda.*

Gorgs.

TOUS LES JOURS

(MAGRITTE)

*La posta baixa per la carretera blava de muntanyes,
darrera nostre, llançats en bicicletes
mal niquelades, de lloguer.*

Quan som al canyissar

de vora el gorg m'assec,

espero

la posta que s'acosta.

Per l'embardissat

*baixem a l'aigua negra, densa,
del gorg.*

Ens despullem, nedem.

Esgarrifor de carpes.

Nas vermell de l'home

que ens mira des del blau.

EL BANC DE PEDRA

*No diré pas que he malversat la vida,
que si la cara et somriu
és que les aigües baixen netes
i ens hem banyat tots dos al mateix gorg.*

*Després anem pel corriol de les paraules
cap a la casa del silenci
que hi ha al cim del turó
i ens asseiem al banc de pedra.*

*Tot convergeix en una flor
mirada i no collida.*

*Després convé i és necessari
separar-se i servir.*

Jordi Perera

CAVALLS DEL VENT

AMB CREU I RATLLA

Pel mes de les flors, set socis d'aquesta entitat parlàvem sobre què podíem anar a trepitjar pels voltants de Sant Joan. Vàrem coincidir en el lloc, circuit dels Cavalls del Vent, i del 20 al 26 de juny, és a dir, set dies amb viatge d'anada i tornada.

Fets el deures, amb llibres, mapes i internet, escollim la modalitat de "travessa" per la nostra forma física i edat; ja no estem per millorar rècords horaris. Sortida del refugi Lluís Estasen, al peu del Pedraforca, amb el sentit de les agulles del rellotge i pernoctant en sis dels vuit refugis que formen el recorregut de gairebé 90 km i un desnivell aproximat de 10 km.

Repartida la feina de contactar amb l'organització, fer la inscripció i reserva als refugis a mitja pensió, la paga i senyal, estudiar el recorregut amb detall i preguntar a gent que ja l'ha fet si està ben senyalitzat, fem unes quantes reunions per fixar l'hora i lloc de sortida, cotxes necessaris i xofers i hora de sortir a caminar per esquivar la soledat, quedant fixada diana a les 6 h, esmorzar a les 6 h 30 min i caminar a les 7 h del matí. Material que cal portar, vestuari, dormir, rentar-se, menjar, aigua, etc, resumint i reduint per portar el mínim de pes a l'esquena. I a l'espera del dia D.

Data 20.06.09, a les 6 h sortim de Vilanova. Després de 160 quilòmetres i 2 h 15 min deixem els cotxes al parking del mirador.

Fets els preparatius necessaris, carregats de motxilla i pals, vigilant de no deixar-se res, enfilem un corriol i en 20 min estem al primer refugi. Fem els tràmits de la reserva i avui mateix comencem la travessa, esmorzem i iniciem l'esperada aventura d'anar seguint els senyals taronges, que bategem com "donuts".

Etapa 1ª R Lluís Estasen (1.668 m) a R Prat d'Aguiló (2.010 m); 12,37 km; desnivell +810 m -470 m; 6 h 15 min; dia clar amb boira rondadora. Sortim per un corriol darrere el refugi que ens duu a una pista (PR C-124) que puja suaument i arribem al Col·lell (1.845 m), on veiem l'altre vessant amb uns prats i fondos impressionants; les fotos, que ja fa estona que van, ara treuen fum. A pocs metres trobem una

cruïlla, deixem la pista i seguim per l'esquerra; la pujada ja no és tan suau i bufem de valent fins arribar al Prat Llong, on desapareixen els pins i avets però sempre anem vigilats pel Pedraforca, a estones emboirat i a estones destapat; la pujada fineix al Coll de la Serra Pedregosa (2.442 m). Veiem l'altre vessant i el camí amb moltes pedres, fem una altra sessió de fotos. Carenejant per aquesta serra i per una lligada de botes, tenim el primer ferit. Feta la cura d'urgència i segons informe mèdic d'estat lleu, seguim la ruta, baixem al Clot del Palomar i tornant a pujar arribem al Pas dels Gosolans (2.430 m). En aquest lloc ens protegim del vent i dinem tenint a la nostra dreta el Comabona (2.554 m). Continuem la marxa per una baixada curta però intensa d'una hora i arribem

El Collell. Foto: Lurdes Campins

al R de Prat d'Aguiló. El guarda és de Vilafranca. Com que no hi ha dutxes fem el que podem i ens posem el més còmode possible, ens tapem amb el folre i a fer fotos pels voltants de l'edifici, vorejats de cavalls i prats. Embadalits, veiem com arriben i marxen els trenca-rècords; fem un bon sopar, comentem l'hora d'esmorzar amb el guarda i abans de las deu som a dormir.

Data 21.06.09 Etapa 2ª R Prat d'Aguiló (2.010 m) a R Serrat de les Esposes (1.511 m); 17,88 km : desnivell +418 m –1.024 m ; 10 h 35 min; dia espantant. Fet un bon esmorzar iniciem l'etapa vorejats de cavalls i de moment ben tapats ja que fa fred. Després d'una pujada, en un prat ple de vaques, no veiem els “donuts” però els trobem de seguida; travessem el Barranc de les Tossetes sota la impressionant paret del Comabona, tarteres, boscos, pujades més o menys suaus, passem el Coll del Bou ple de cavalls que pasturen, baixem per un pas una mica complicat pels tallats i al final d'una forta i pedregosa pujada som al Cap del Pedrell (2.218 m). Després de descansar al Coll de la Moixa (2.026 m), fem una baixada per un fondo ple d'avets i neret florit passant d'una banda a l'altra del riu; per una pista tapada pels arbres per fi trobem el refugi n. 3 de Cortals de l'Inglà (1.610 m), on dinem. Com l'etapa s'ha fet llarga, un de la colla comença amb el “creu i ratlla”, expressió que prenem com a crit de guerra. Reprenem l'etapa.

A la Font Freda tenim una enganxada amb una vaca que marxa tota mosquejada; després del Collet de la Font Freda (1.707 m) arribem en una cruïlla, fem parada i, deixant un voluntari que guardi les motxilles, anem a visitar el Mirador de Cap Ras (1.732 m) amb una vista impressionant de tota la Cerdanya. Retornats a

Estalabars. Foto: Josep Maria Sánchez

la cruïlla seguim per la carretera, el trajecte es fa llarg i pesat, i quan pensàvem que estàvem perduts per falta de “donuts” veiem al fondo el R Serrat de les Esposes. Tenim la sorpresa que ens esperaven els fills i néts d'uns de la colla amb coca de pinyons, cava i mistela. Segona sorpresa: la dutxa no funciona; fem com el dia anterior, el que podem i ens posem el més còmode possible, ens tapem amb el folre i a fer fotos pels voltants de l'edifici; sentim el soroll d'esquelles de les vaques que pasturen, tot esperant l'hora del sopar. Fem un bon sopar, comentem l'hora d'esmorzar amb el guarda i abans de les deu som a dormir.

Data 22.06.09 Etapa 3ª R Serrat de les Esposes (1.511 m) a R Niu de l'Àliga (2.537 m); 13,52 km; desnivell +1.455 m –360 m; 9 h 25 min; dia espantant. Un cop fet un bon esmorzar iniciem l'etapa una mica més tard del previst esperant els encàrrecs alimentaris; anem ben tapats ja que fa fred. Comencem seguint les indicacions de la guarda vers les noves modificacions del camí, sortint pel darrere del refugi. D'entrada ens perdem, sort que la guarda no se'n refia i des de la finestra ens fa un crit d'alerta

i de seguida corregim el rumb i resseguim els ‘donuts’.

Anem seguint una pista per la vora del riu, comencem la pujada primer suau, després no tant, passem pel costat d'una cabana, un prat ple de vaques i vedells, a continuació el camí puja de valent enmig del bosc, la pujada dura una hora que es fa llarga i renovable; quan desapareixen els arbres estem a l'impressionant Pla del Moixeró (1.972 m), amb la seva cabana, vaques, vedells i veiem els primers isards, fem fotos a dojo; seguim pujant girant cap a l'esquerra on tenim el Coll Raset (2.059 m). Com diu l'havanera “El meu avi” retornarem al crit de guerra “creu i ratlla” barrejat amb el “considera pecador” i els manaies... Efectes de l'alçada, del sol? Qui ho sap! Planegem una estona, trobem un prat ple de floretes i barreja de colors, després la cosa es complica i hem de grimpar per fer el cim de les Penyes Altes (2.279 m), magnífic mirador de la Cerdanya i del Berguedà; també es veu el refugi on anem, que està lluny i molt alt.

Fem el descens, dret i llarg; quan arribem -suposem- al Coll de la Miquela hi ha un moment

d'alarma, no trobem els "donuts", però amb la brúixola i l'aparell del Miro, de seguida continuem i arribem al Coll de Jou (2.021 m). En aquest lloc, com ja és d'hora, ve una forta pujada i desapareixen els arbres, decidim fer la paradeta del dinar sota una bona ombra, després, aprofitant que hi ha cobertura per als mòbils, fem saber als familiars que estem bé. Reprenem la marxa amb una forta pujada per un corriol pedregós i en dues hores arribem al R Niu de l'Àliga.

Fetes les fotos de rigor, ens posem el folre i entrem al refugi, que sembla molt maco. El menjador i bar tenen unes vidrieres circulars des d'on es pot gaudir de tot el paisatge que ens envolta. Primera sorpresa: no hi ha dutxa. Com que ja fa tres dies no se sent la flaire. Segona sorpresa: el dormitori és al soterrani i sembla una masmorra de l'edat mitjana, fosc i ple de pols. El sopar tampoc no ens va fer el pes. Després de veure la posta de sol, decidim que l'endemà sortirem a les vuit, ja que l'etapa és curta i de baixada, i de cap a la masmorra a dormir.

Data 23.06.09 Etapa 4ª R Niu de l'Àliga (2.517 m) a R El Rebost (1.640 m); 7,70 km; desnivell +55 m –880 m; 4 h 5 min; dia espaterrant amb un vent fortíssim i gelat a la sortida. Fet un esmorzar regular, abans d'iniciar l'etapa tres de la colla pugem a la Tossa (2.537 m) vigilant que no se'ns emporti el vent i els altres amagats darrere el refugi. Comencem el camí cap al Puig de Comabella i el Cap del Serrat Gran amb moltes pedres, trepitgem una clapa de neu i tenim una forta baixada cap al prat i collada del Comafloriu (2.184 m), anem baixant per un corriol i perdent alçada pel mig d'un bosc de pins i avets. En un prat molt florit fem una generosa parada, més avall el camí s'ajunta amb la ruta dels trencapinyes, i baixant, baixant, trobem el R El

Rebost; per poc arribem abans que el guarda.

Avui, per fi, ens podem dutxar, rentar roba i lluir nous "modelitos"; el refugi ens agrada molt, dinem, passem la resta del dia llegint, jugant a cartes o amb els gossos, uns fan un tros d'un PR, altres la becaïna, fins a l'hora del sopar, on ens vam llepar els dits; fins i tot no es va sentir el crit de "creu i ratlla". Fets els encàrrecs necessaris i comentada l'hora de l'esmorzar, i com que l'endemà toca matinar, anem a dormir. Alguns es desvetllen en sentir "arrumacos" d'una parella d'altres grups.

Data 24.06.09 Etapa 5ª R El Rebost (1.640 m) a R Sant Jordi (1.565 m); 12,05 km; desnivell +1.540 m –939 m; 7 h 15 min; dia espaterrant. Després d'un boníssim i abundant esmorzar, i per allò que es diu, amb el que no mengem omplim el rebost de la motxilla, la sortida s'endarrereix pels encàrrecs i passar comptes. Iniciem l'etapa amb baixada per una fageda molt atapeïda i fosca. Com passa a les baixades es va més depressa i es va sentir algun "creu i ratlla"; trobem uns prats amb les seves vaques, passem la carretera per sota i al final sortim a la C-16; ens hem perdut

una mica. Després de redreçar el rumb seguim per un camí, molt pujador, que ens porta a Gréixer (1.102 m); fem una visita llampec en aquest bonic poble, tornem a la nostra feina d'avui que és pujar i pujar, travessem una altra fageda, i entre bufada i bufada i algun "creu i ratlla" arribem al Coll d'Escriu (1.509 m) on fem un merescut descans.

Reprenem el camí amb un fort descens fins arribar a Ca l'Escriu; iniciem la pujada cap al Coll de Pendís, tornem a trobar una espessa fageda on fem parada per dinar. A l'hora de les postres, a un de la colla li dóna per afaitar-se després de cinc dies de no fer-ho, se n'enyorava. Reprenem la pujada, trobem unes fonts, el camí es destapa i podem gaudir de l'esplèndid paisatge arribant al R Sant Jordi. Aquest refugi actualment té wc, dutxa que aprofitem per posar-nos còmodes i prendre possessió del dormitori. Jugant a cartes, llegint, buscant cobertura per donar senyals de vida als familiars, arriba l'hora del sopar, que trobem molt bo; el guarda ens diu que ha hagut de canviar el menú per un altre més senzill perquè ahir van estar de revetlla de Sant Joan fins a les cinc del matí i avui no estava per floritures. Li

Penyes Altes. Foto: Josep Maria Sánchez

Pleta del Llamp. Foto: Josep Maria Sánchez

vam perdonar perquè estava molt bo. Fets els encàrrecs necessaris i comentada l'hora de l'esmorzar, com que l'endemà toca matinar, a dormir.

Data 25.06.09 Etapa 6^a R Sant Jordi (1.565 m) a R Gresolet (1.243 m); 14,42 km; desnivell + 67 m –1.009 m; 7 h 55 min; dia molt variat. Avui, amb un esmorzar de pa amb tomàquet, iniciem l'etapa amb cel tapat i algun soroll o altre sospitós. Primer anem a la font, a la vora del refugi, per carregar d'aigua. Fa un xàfec curt però intens i tirem de paraigua o capelina. Baixem pel Torrent del Pendís, Estret d'Escriu i Els Empedrats amb el seus salts d'aigua.

Fem parada per visitar el Bullidor de la Llet. Reprè el camí, passem per un túnel de vegetació i gaudim de la natura. Arribem a la Font Nostra.

Seguim la pista per l'esquerra i veiem una central del riu Bastareny, creuem per un pont i comencem la pujada per un corriol, anem obrint i tancant paraigües; arribem al Puig de la Baga i més enlairat hi ha Sant Martí del Puig, que decidim no

pujar a visitar. Encetem una pista de pujada suau i després es va enfilant de debó, seguim per un corriol enmig del bosc ple de boix i boix grèvol; després de travessar una pista seguim per un altre corriol encara més pujador i se sent algun "creu i ratlla" o altre. Aquí estan tallant el bosc i arrasant tot el sotabosc que malmet el paisatge de l'entorn. Ja som a la Font del Coll de la Bena i després de jugar una mica amb l'aigua, arribem al Coll de la Bena (1.439 m), girem cap a la dreta i enfilem cap al proper Coll per una pista llarga i pujadora; a prop del Coll parem a la Font per dinar per bé que el temps és molt amenaçador i al final ho fem sota paraigua.

Reprenem el camí sota la pluja. A uns 10m estem al Coll de la Bauma (1.577 m), fem el descens per una impressionant fageda, a estones per pista a estones per la llera del torrent i en 1h arribem al R Gresolet. Mentre prenem possessió del refugi, ens dutxem i ens posem còmodes. A fora cau aigua de valent.

Qui pot truca empaitant la cobertura; jugant a cartes i a la vora del foc, arriba l'hora d'un boníssim sopar que celebrem amb una

Sota la Bòfia. Foto: Josep Maria Sánchez

copa de cava, ja no se sent el "creu i ratlla" i ja es comença a parlar de la propera travessa: fer els "Tanques de Foc", no sabem si per haver quasi acabat els cavalls o pel cava...! Comentada l'hora de l'esmorzar, com demà toca matinar, a dormir.

Data 26.06.09 Etapa 7^a i última R Gresolet (1.243 m) a R Lluís Estasen (1.668 m); 4,80 km; desnivell +570 m –93 m; 2 h 20 min; dia espantant. Comencem l'última etapa, curta però dreta; travessem dos torrents i de seguida tot puja de valent per un corriol on, després de la pluja, cal agafar-se ben fort. Arribem al R Lluís Estasen, després de sis dies; ensenyem la cartolina degudament segellada i rebem la samarreta i gorra de champions. Contentíssims amb els nostres regals i fetes les fotos de records, baixem en 20 min al pàrquing del mirador, ens preparam per al viatge, pugem als cotxes i en 160 km i 2 h 30 min som a Vilanova per tornar a la vida a nivell de mar, enyorant la fresqueta del Cadí-Moixerò i el Pedraforca, que ens ha vigilat durant tants dies.

José Mª Sánchez Pons

LA LLUM DE LA VALL FOSCA

No parlaré d'un lloc desconegut però sí d'un lloc que es mereix més i més comprensió pel seu encant, la seva bellesa, les seves possibilitats i potser sí que es mereix que es conegui més.

Anar quatre o cinc dies a fer recorreguts improvisats o més documentats és una proposta que suggereixo que tothom es plantegi.

Com a primera jornada, un cert petit recorregut de quatre o cinc hores amb un desnivell acumulat de quelcom més de 800 metres, la volta al Barranc Roi, pot ser una bona opció.

És una sortida des del poblet d'Aguiró (1.351 m) seguint un camí que passa per l'ermita de la Mare de Déu del Coll fins al Coll de l'Oli (1.529 m); orientant-nos al sud veurem sobre la carena una petita edificació que serà el proper objectiu: l'ermita de Santa Bàrbara (1.613 m); el camí és la línia recta ja que sempre la tenim a la vista.

Des d'aquesta posició no sols es veu el camí fet sinó a més els pobles de sota; atenció amb la baixada, que és confusa, perquè no és tot el que es veu, hi ha barrancs pel mig difícils de creuar, el camí no és gaire evident però d'una manera o altra arribem al poble de Castellestao on val la pena fer un recorregut, tal i com recomana l'Alpina en la seva excursió número 2.

Aquesta pot ser una primera presa de contacte amb aquesta vall que s'ha de fer amb tranquil·litat però sense pauses.

Pujar al fons de la vall Fosca i deixar el vehicle a l'embassament de Sallente pot ser una bona jornada de recorregut pel complex de llacs intercomunicats més important, potser, de tots els Pirineus.

No utilitzarem el telefèric que ens pujaria a l'estany Gento, i encararem el sender— que surt de la mateixa presa— que ens ajudarà a superar els primers 384 metres de desnivell fins al Gento. Passant prèviament per la font de Pigolo o de Coma d'Espòs i seguint l'antiga via del carrilet ens portarà a la monstruosa estructura del telefèric.

A partir d'aquí passarem pel Pla de la Cort arribant a la Portella i al trepitjar altra vegada una altra via dels carrilets o vagonetes dels treballs dels seus temps ens convidarà a fer la visita a l'estany Tort; de tornada a la Portella ens arribarem fins a l'estany de Colomina, que dona nom al refugi de la FEEC.

Fins aquí ja hem superat a prop de set-cents metres de desnivell des que hem deixat el cotxe. Vorejant el llac—deixant-lo a la dreta—superarem els pocs metres que ens separen de l'estany de Mar i seguint per la mateixa riba que en el llac anterior ens situarem sota el pas de l'Ós, una canal força vertical on s'hi van dreçar tot un seguit de graons per facilitar el pas dels treballadors en els temps que es va construir el complex

La via del carrilet i l'estany Tort. Foto: Joan Toledano

hidroelèctric, uns graons que ara aprofitem els excursionistes. Així arribarem a l'estany de Saburó, a 2.550 m, amb un desnivell des de la presa de Sallente d'uns vuit-cents metres.

El retorn el podem fer pel mateix camí d'abans o bé seguint un corriol menys traçat per la riba oposada de l'estany de Mar que ens portarà al refugi de Colomina fregant l'estany Frescau; aquest tram és menys marcat ja que la ruta dels Carros de Foc ha facilitat que el camí que hem fet servir de pujada sigui una petita autopista de muntanya.

El retorn a l'Estany Gento i el camí del canal de Pigolo ja no té cap tipus de complicació.

Una vegada ja hem passejat pel voltant dels estanys, avui els veurem des d'una talaia privilegiada: el cim prominent de la vall Fosca, el Montsent de Pallars, de 2883 m. No és de cap manera una muntanya difícil, es agraïda, t'hi deixa acostar i al mateix temps et convida a la tranquil·litat de l'espectacle de la vall profunda i els seus parents esvelts i temptadors com són el Montorroio i una mica més allunyat el Pic de Pala Pedregosa i el Pic de la Mainera.

Iniciem l'ascensió des del mateix punt que ahir, la presa de l'embassament de Sallente, pel mateix camí estret i de pendent constant fins desembocar a la font de Pigolo -és un bon lloc per proveir-se d'aigua-.

Creuarem la via i seguint pel barranc amunt anirem superant pales de pendent herbós, sempre situades en aquestes petites plataformes que ens ajuden a pujar i a vegades ens perjudiquen la baixada per aquest petit monyo de la base d'unió de les herbes.

Amb una orientació est i sense veure el cim, anirem superant nivells que ens van obrint no noves, però sí tranquil·les perspectives des d'angles més elevats.

Aquests mil cent metres que acabem superant des de Sallente no són regalats però sí que són generosos per la facilitat, ja que sembla que sempre t'estén una mà que et convida a anar pujant.

Una vegada al cim, els tres-cents seixanta graus és una pantalla contínua des del veí Montorroio, els vessants suaus i profunds de cara a Llessú, els quasi dos mil metres de desnivell que ens separen de l'inici d'aquesta vall,

la Punta Alta que sobresurt per sobre de tot, que tafaneja des de més enllà del que és l'entrada a Aigües Tortes; més de mitja dotzena d'estanys ens adornen amb pinzellades blaves tota aquesta conca lacustre.

De baixada pots passar per la Cambra d'Aigües i gaudir tot jugant a fer el carrilet per la via o el plaer d'una baixada herbosa que de segur seguirem fent unes amplies zigues-zagues.

Un pensament ens ha transportat a Aigües Tortes; després de molts anys demà ens traslladarem a fer una visita a aquesta meravella de la natura.

Deixant el vehicle a l'entrada del Parc, farem el camí que va seguint el riu de Sant Nicolau amb no massa pendent fins a la Palanca de la Borda de Pei.

Seguirem per la mateixa riba i després un petit "Turmalet" ens portarà a situar-nos per sobre de l'Estany de Llebreja, bavejant per l'estampa que meravella els nostres ulls, aquesta serenitat amb els cims sobresortint al capdavant de la vall, maleïda massificació per la comoditat oferta i maleïda prohibició de fer una remullada a la cascada del Sant Esperit.

A l'alçada del pont de Morrano seu, no tanquis els ulls i somia deixant-te emportar per les fades d'aquest racó màgic.

Continuar és espatllar-ho ..., calçat les "xiruques", el millor vehicle, per reviure vells somnis de quan les excursions eren veritablement una meravellosa aventura.

Joan Toledano i Isabel Romeu

Estiu 2009

Pujant al Montsent de Pallars. Foto: Joan Toledano

LA DESEADA

Ascensió al pic La Deseada des de Los Canarios - Fuencaliente (Illa de La Palma - Illes Canàries)

Activitat: senderisme

Distància total recorreguda:
19,76 quilòmetres

Altitud:

mínima: 721 metres

màxima: 1.949 metres

Desnivell acumulat:

pujant: 1.338 metres

baixant: 1.338 metres

Temps aproximat:

de pujada: 5 h, de baixada: 3 h

Grau de dificultat: Moderat

Finalitza al punt de partida

(circular): Sí

Ruta GPS: <http://es.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=501525>

El pic La Deseada és el punt més alt de la serralada que divideix verticalment la part sud de l'illa de La Palma. Aquesta serralada anomenada Cumbre Vieja té una longitud d'uns 5 km amb una alçada d'entre 1.500 m i gairebé 2.000 m. Tot i el seu nom és la part més jove de l'illa, que està conformada per una successió de volcans quatre dels quals han fet erupció durant els darrers 500 anys, constituint una de les dorsals volcàniques més actives i atractives del planeta i un paisatge inconfusible que ofereix unes vistes privilegiades d'ambdós vessants de l'illa.

Iniciem aquest recorregut des del poble de Los Canarios, al costat de l'església de Sant Antoni Abat, que es troba a 721 m sobre el

nivell del mar, al final del carrer José Pons.

Una forta rampa ens acosta a l'àrea recreativa de Fuencaliente. Seguim amunt creuant l'asfalt i passant a prop del camp de futbol, mentre el poble va quedant darrere nostre, i prenem una pista que voreja les vinyes s'endinsa en el gran bosc de pi canari. Més endavant un sender fa dreuera escurçant distàncies, mentre la pista serpenteja per entre el bosc.

Arribant als 840 m d'alçada trobem una cruïlla on agafem el sender de la nostra esquerra. El bosc és prou espès, però de tant en tant ens deixa veure el mar a banda i banda. El sol està conformat per sorra volcànica o lapilli -els Palmeros l'anomenen

piconera- en alguns trams força solta, dificultant una mica la progressió a l'enfonsar-nos com si fóssim en una platja de sorra fina.

El sender sempre vol anar cap al nord, però a vegades ha d'esquivar algun volcà, com el Monte de Fuego, on el camí fa un flaqueig cap a l'est per rodejar-lo.

Als 1.200 m d'alçada ens trobem amb una bona esplanada i un parell de cruïlles de senders que baixen en direcció cap al mar, un vers l'est i l'altre vers l'oest.

Després d'aquesta pausa en l'ascensió el sender continua pujant ara per rodejar la Montaña Pelada, mentre comencem a veure la silueta espectacular del

Rodejant el cràter del volcà La Deseada amb la vall d'Aridane al davant. Foto: Jordi Pons

Volcán Martín que va fer erupció l'any 1646 i del qual encara és ben visible la colada de lava que va deixar anar cap a l'est. En aquest tram ens enfonsem força i avancem més lents.

De mica en mica anem deixant el bosc per darrere mentre darrere sorgeix un paisatge espectacular cap al sud amb un seguit de volcans envoltats de pins, amb el mar al fons, i les illes de Tenerife, La Gomera i El Hierro a l'horitzó.

Davant, el camí segueix pujant serpentejant entre volcans. Un cop superat el Volcán Martín entrem en una petita vall volcànica de sorra fina, llarga que sembla que mai s'acaba, i on la calor del dia es fa notar.

Aquest tram es fa més dur en no tenir vistes ni arbres que parin el sol. Finalment arribem a una esplanada amb vegetació baixa, des d'on ja veiem La Deseada davant nostre.

Un petit coll on el sender reposa per agafar força i pujar cap al volcà La Deseada. Aquest gran volcà, que culmina aquesta dorsal volcànica, conforma un doble cim, un que mira a l'oest i l'altre que

Al cim occidental de La Deseada (1949 m). Foto: Jordi Pons

mira cap a l'est. Nosaltres agafem el camí de la nostra esquerra per pujar primer al cim més baix, deixant a la nostra dreta el gran cràter. En arribar-hi s'obren els ulls en veure la vall d'Aridane i l'enorme Caldera de Taburiente al nord. Parada obligada a 1.931 m per gaudir d'aquesta talaia.

Prosseguim rodejant aquest cràter volcànic en sentit horari per assolir la punta més alta de La Deseada, de 1.949 m, on és obligada una altra parada per acabar d'encisar-nos a través dels nostres ulls. Quina grandiositat!

Gairebé des de 2.000 m estant, amb el mar ben a prop a banda i banda, amb el seguit de volcans cap al sud i la gran caldera al nord.

Per retornar seguim rodejant aquest gran cràter en sentit horari per baixar a buscar el bosc i retrobar-nos amb el camí que hem fet en la pujada.

Arribant al Volcán Martín el cor ens demana de pujar-hi fins assolir la seva punta de 1.600 m. Un altre bon mirador.

En baixem pel dret vers el sud per un fort pendent de sorra fina, clavant taló, com si fos un pendent nevad, per retrobar-nos amb el camí per on havíem pujat que ja no deixem fins arribar al poble de Los Canarios.

Jordi Pons Corbella

Pujant el pic occidental de La Deseada amb la Caldera de Taburiente al fons. Foto: J. Pons

PIC BEJENADO

Ascensió al pic Bejenado des de La València (Illa de La Palma - Illes Canàries)

Activitat: senderisme

Distància total: 8,18 quilòmetres

Altitud:

mínima: 1.114 metres

màxima: 1.854 metres

Desnivell acumulat

pujant: 750 metres

baixant: 750 metres

Temps aproximat:

pujada: 2 h 30 min

baixada: 1 h 30 min

Grau de dificultat: Moderat

Finalitza al punt de partida

(circular): Sí

Itinerari GPS: <http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=501476>

L'ascensió al pic Bejenado és la que té un caràcter més pirenaic de tota l'illa de La Palma en tractar-se d'un cim ben aïllat i que suposa una de les millors talaies de l'illa.

Iniciem l'ascensió a 1.114 m d'alçada, a la carretera de La València LP-202, en un lloc ben indicat on comença una pista forestal a mà esquerra, en una petita esplanada on hi ha espai suficient per aparcar uns quants vehicles.

Comencem a caminar per la pista pujant suau vers el nord i entre un bosc immens de pi canari. La pista serpenteja resseguint els nombrosos barrancs que la pluja ha dibuixat al llarg dels anys al voltant del pic Bejenado.

Inicialment l'espessor del bosc ens tapa la vista, però de tant en tant, en alguna corba pronunciada ja podem veure la vall d'Aridane sota nostre, el mar sempre present en una illa petita, i la Cumbre Vieja, la gran serralada de gairebé 2.000 m d'alçada que divideix el sud de l'illa en dues parts, el vessant est i el vessant oest ben diferenciats climatològicament.

Arribant a la primera cruïlla prenem la pista que continua a la nostra esquerra. Ara la pista serpenteja encara més en resseguir dos barrancs més marcats. El pendent és suau, el bosc grandíols, i l'ascensió es fa agradable tot passejant per la pista.

Quan som a uns 1.250 m d'alçada

ens trobem la pista barrada quan aquesta s'eixampla, i a la nostra dreta prenem un sender estret que enfila bosc amunt cap al nord. El pendent s'accentua considerablement i l'espessor del bosc ens continua amagant les vistes.

Una mica per dessota els 1.400 m trobem una cruïlla amb un senyal que indica Petroglifo a mà dreta. Seguim el senyal encuriosits, ara pel sender que planeja cap a l'est, fins a trobar una reixa de ferro que protegeix uns Petroglifs (representacions gràfiques gravades en roques o pedres fetes per avantpassats prehistòrics).

Un cop vistos, reculem fins a la darrera cruïlla i tornem a agafar el sender que ara puja més fort

Espectaculars vistes de la Caldera de Taburiente. Foto: Jordi Pons

cap a l'oest. Quan som als 1.600 m d'alçada arribem dalt la carena del pic Bejenado en un coll que és un gran balcó vers la Caldera de Taburiente, la gran formació que determina majoritàriament la forma d'aquesta illa, sobretot la seva part nord.

Ens trobem dins el Parc Nacional de la Caldera de Taburiente, una àrea protegida de naturalesa volcànica que es distingeix per la gran quantitat de recursos hídrics que posseeix, tant subterranis com superficials.

Aquesta àrea va ser declarada Parc Natural l'any 1954 i Reserva Mundial de la Biosfera l'any 2002. Actualment abasta una superfície de 46,9 km², que al costat de la Zona Perifèrica de Protecció comprèn 59,56 km².

El parc es troba al centre-nord de l'illa coincidint amb la formació geològica de la Caldera de Taburiente, de 7 km d'eix màxim. La depressió que forma la Caldera es troba entre els 600 i els 900 metres sobre el nivell del mar, mentre que la cresteria que forma el setge rocós que l'envolta arriba als 2.424 metres en el punt més alt, l'anomenat Roque de los Muchachos, lloc on

Al cim del pic Bejenado (1.854 m) amb la Caldera de Taburiente al fons. Foto: J. Pons

s'ubica l'Observatori Astronòmic Internacional, el més important de tot l'hemisferi nord. Aquest és el segon cim més alt de Canàries, després del Teide.

Un cop impressionats per la grandesa d'aquesta gran caldera natural prosseguim la nostra marxa pel sender que continua vers l'oest i nord-oest més endavant. En les corbes que segueix el camí gaudim novament d'unes enormes vistes -ara encara més espectaculars- de la vall d'Aridane, el mar, i la Cumbre Vieja, o sigui de tota

la part sud de l'illa. El sender segueix amb pendent sostingut per entre aquest gran bosc fins arribar al cim del pic Bejenado de 1.854 m, un dels millors miradors d'aquesta illa.

Des del cim estant tenim la grandiosa Caldera de Taburiente al nord, amb una caiguda vertical d'uns 1.000 metres de desnivell, i la vista de la resta de l'illa cap al sud. Si el dia és clar podem distingir perfectament les illes de Tenerife -amb l'inconfusible Teide-, la Gomera i el Hierro.

És un indret molt especial que invita a passar-s'hi una bona estona mentre la vista recorre la grandesa de la natura a tot el nostre voltant.

El retorn el fem seguint el mateix recorregut, gaudint ara més encara de les vistes de la vall d'Aridane i la Cumbre Vieja, i segons la meteorologia podem també veure l'espectacular "Mar de Nubes" que salta com una cascada per damunt de la Cumbre Nueva vers la part oest de l'illa.

Jordi Pons Corbella

Arribant al cim del pic Bejenado. Foto: Jordi Pons

EL GRAN FACHA (3.500m)

El divendres 17 de juliol sortim de Vilanova a la tarda-vespre. El motiu de sortir el divendres és per poder fer cim el 18 de juliol, una data molt apropiada per raó del nom del cim.

Un cop arribats a Sallent de Gállego ens trobem amb una gran quantitat de gent. Hi ha el festival de música de Pirineus Sud i pel que es veu, públic no en falta. Sortint del poble direcció a l'embassament de la Sarra, aviat recuperem la tranquil·litat i aïllament de la muntanya. Es planten les tendes a prop dels cotxes. Quan arribem està plovisquejant i es va passar tota la nit plovent i amb una temperatura baixa.

Dissabte ens llevem a les 7 del matí. Els núvols han marxat i les muntanyes estan totalment enfarinades (la pluja de la part baixa era neu en alçada). El paisatge és espectacular. Ho recollim tot, esmorzem i ens carreguem les nostres pesades motxilles. A quarts de nou ens posem a caminar. Seguim el GR-11 camí del refugi de Respomuso.

És un camí ample, que remunta la vall del riu "Aguas Limpias". Fins a la meitat el camí transcorre dins un bosc de faigs. Hi ha salts d'aigua per tot arreu i està tot molt verd. De mica en mica els arbres es van acabant i anem guanyant alçada. Fins al refugi hi ha 800 m de desnivell i 10 km. Com que no tenim lloc al refugi perquè està ple hem hagut de pujar les tendes,

sacs, màrfegues i més menjar. El lloc on ens permeten plantar les tendes és al costat de l'"Ibón de las Ranas", que es troba a uns 10 min del refugi.

Aquí deixem gran part del pes de la motxilla i continuem cap amunt. Són ja quarts d'una i el dia és radiant. Ara el camí es separa del GR i després de passar pel costat de l'"Ibón de Campollano" enfila cap al coll de la Facha (2.664m).

Abans d'arribar als llacs de la Facha, propers al coll, comencem a trepitjar neu. La traça està molt marcada però abans de fer un flanqueig amb el llac a baix preferim calçar-nos els grampons que per això els portem. Tot això ens va endarrerint i arribem al coll a quarts de tres de la tarda. Com que ja és hora, dinem una mica i continuem el camí cap al cim. Ara ja només ens queden uns 300 m

de desnivell molt verticals a través de l'aresta de la muntanya i en alguns moments és necessari agafar-se amb les mans.

Tot i ser una grimpada molt llarga no és especialment aèria ni difícil i la roca és molt estable (mentre no t'apartis del camí). Arribem al cim a quarts de cinc. Per sort el dia és molt llarg i només hem de baixar fins a mig camí, si no se'ns acabaria fent fosc. A més el dia és radiant i fa bona temperatura.

Alguns dels cims francesos es tapen parcialment per boires altes però res amenaça pluja. Dalt del cim estem una bona estona fins que arriba tothom, mengem una mica, ens fem les fotos de rigor i comencem a baixar perquè són les 5 de la tarda i ja no són hores d'estar allà (a més cada vegada sembla que es tapi més i no convé desgrimpant amb boira).

El grup davant de l'Ibón de Campollano. Foto: Carles Torras

Pujant al Gran Facha. Foto: Carles Torras

La desgrimpada no és especialment difícil però sí que cal no perdre les fites del camí perquè si no sí que pot ser difícil. Cadascú va baixant al seu ritme en grupets i més o menys es manté el contacte visual. A mig camí perdem de vista els dos últims i des de baix al coll els primers que han arribat ens diuen que s'han equivocat de direcció i que estan baixant per on no toca. Quan la resta del grup arriba al coll de la Facha falta poc per les sis de la tarda.

Com que és molt tard i encara falten 500 m de desnivell fins a la zona d'acampada decidim que la meitat del grup comenci a baixar i que muntin les tendes i l'altre meitat ens esperem a retrobar-

nos amb els dos perduts. Uns minuts després de separar-nos, mentre estem esperant al coll, veiem aparèixer els dos perduts dalt de la carena, molt lluny del camí. Sembla que la baixada que els espera serà difícil però factible amb precaució.

Des de baix anem veient com van baixant a poc a poc i mentrestant nosaltres baixem fins al llac de la Facha. Finalment ens retrobem a les set de la tarda. Ells estan cansats i l'estrès de baixar per llocs complicats ha augmentat molt el cansament.

Ara anem baixant a poc a poc fins a les tendes; hi arribem a dos quarts de nou. Ja estan totes

muntades i per treure'ns el cansament acumulat ens fem un bany refrescant al llac. Sopem i a les deu del vespre ja estem estirats per dormir. El dia ha estat molt llarg, però l'entorn és preciós i ha valgut la pena l'esforç.

Diumenge ens llevem a dos quarts de set del matí. Alguns decideixen fer un bany per despertar-se, altres creuen que l'aigua tan freda és massa impacte per aquelles hores. Esmorzem, ho recollim tot i a tres quarts de vuit comencem a caminar cap als cotxes. Gaudim del bonic paisatge de la baixada.

A dos quarts d'onze ja estem als cotxes. L'excursió ja està acabada, ara toca tornar cap a casa. Sense perdre gaire temps sortim, camí cap a Vilanova, on arribem a un quart de quatre de la tarda. Ara només queda dinar, i tenim la resta de la tarda lliure per descansar, recollir-ho tot o fins i tot anar a la platja.

Participants: Jordi i Martí Burcet, Arcadi Pejuan, Sayad Plaja, Francisca Diestre, Mª José Escuer, Ramon Castells, Cristina Camacho, Ana Nicolás i Carles Torras.

Carles Torras

Un pas difícil. Foto: Carles Torras

Desgrimpant per la carena. Foto: Carles Torras

PEÑA TELERA, FINALMENT!

Calia triar amb cura la data... perquè ja acumulàvem tres intents fracassats: dos per mal temps i el tercer per pana de cotxe. Semblava que el Telera era una muntanya maleïda.

El dia escollit per a l'intent suposadament definitiu era un diumenge de mitjan octubre. Les hores de llum encara eren prou nombroses i el temps es conservava gairebé estiuenc.

Això darrer era important perquè calia assegurar l'absència de neu, encara que fos poca i resultat d'unes primerenques i tímides precipitacions.

Aquesta "exigència" de manca total de neu ens la posava l'anomenat paso horizontal, un recorregut extremadament exposat a un important pati, indret totalment desaconsellable amb presència de neu i causa definitiva d'alguns accidents mortals en els darrers anys.

Arribàvem, via Huesca, Sabiñánigo i Biescas, a Piedrafita de Jaca el dissabte 17 d'octubre, ja ben entrada la foscor, i ens disposàvem a sopar i dormir a l'alberg del diminut poble.

L'endemà, de bon matí, ens acostàvem amb cotxe a l'Ibón de Piedrafita amb la sorpresa de trobar una barrera oberta en una pista forestal, cosa que ens escurçava notablement l'aproximació.

L'Ibón de Piedrafita és un lloc especial que val la pena conèixer per si mateix, encara que no tinguem intenció de pujar al Telera. L'estany està just al peu de l'anomenada Sierra de la Partacúa, una imponent paret vertical de roca que caldrà superar si volem arribar al Peña Telera.

El camí més evident per a fer-ho és la brutal Canal de Cavacherizas, una ferida vertical i profunda que exhibeix la muralla rocosa. Comencem a remuntar la canal amb les primeres llums d'un dia que es presenta especialment transparent. Cap núvol a l'horitzó, cap boira, cap boirina.

La pujada per la canal és dura, duríssima. La muntanya no

ofereix treva, cal pujar i pujar sempre.

Ja érem al Collado de Cavacherizas: 800 metres per damunt de l'Ibón de Piedrafita!

Calia abordar llavors el temut Paso Horizontal, just al peu de les muralles que conformen la Peña Parda. Som-hi, doncs! Sorprenentment el Paso Horizontal va ser un autèntic passeig.

Cap sensació de perill o de vertigen. Estractava d'un caminet tan estret com comfortable. Calia anar amb cura i no mirar gaire els 800 metres que ens separaven de l'estany... però res més. Evidentment amb neu (o amb pluja!) les coses deuen ser ben diferents: el corriol segur que perd definició i les reliscades poden resultar fatals.

Pujant al coll de la Telera. Foto: Carles Torras

Ja hem superat doncs el suposat perill i enfilem una canal prou vertical que ens porta a un collet des d'on podem veure el cim on ens dirigim.

El pendent no deixa de ser mai important. Cal mantenir l'esforç i fer servir mans i peus en alguns passos... però finalment assolim el cim: 2.764 metres segons els plànols de què disposem, gairebé 1.200 metres per damunt de l'estany que contemplem al fons del pati. El dia és perfecte, immillorable.

La vista sobre el Pirineu insuperable: Anayet, Midi d'Ossau, Balaitus, Vignemale, Mont Perdut, Garmo Negro, Argualas, Tendeñera, Neouville, Cotiella, Peña Montañesa, ... Què més voleu demanar a mig matí d'un assolit diumenge qualsevol d'octubre?

Per baixar vàrem renunciar al camí de pujada i ens decidírem per prendre direcció sud. Ràpidament ens vam situar en la depressió que hi ha entre la Peña Telera i la Peña Parda des d'on, en lloc de seguir cap al sud, vàrem trencar a l'est amb intenció de pujar a la mateixa Peña Parda.

Agrupats al cim. Foto: Carles Torras

Un cop dalt ens adonàrem dels grans desnivells que estàvem superant, així com del notable pendent dels recorreguts.

Aquesta decisió de pujar a la Peña Parda ens va complicar una mica la vida perquè la baixada directa fins al coll de Cavacherizas va resultar ser més delicada d'allò que podíem imaginar. Ara resultava que les dificultats que havíem trobat a faltar al Paso Horitzontal les havíem de superar desgrimpant els darrers trams abans d'arribar al Coll de Cavacherizas!

No ens poséssim nerviosos, però. Amb la calma i serenitat necessària tot va ser possible. Ja érem al Coll i "només" calia despenjar-se per la vertical canal que ens portaria a l'estany.

Dura, duríssima baixada, tant o més que quan ens hi trobàvem pujant. Potser perquè ara ja portàvem un cert cansament acumulat i vèiem que les llums del dia s'anaven fonent.

Arribem a l'estany, pugem als cotxes... i ens trobem que la barrera de la pista ara es troba TANCADA!

Pànic momentani perquè no sabem on anar a preguntar per la clau. Recuperem la serenitat i casualment trobem un treballador del Parque Faunístico que amablement ens obre la barrera.

Un cop tranquil·litzats de l'ensurt reprenem el camí de casa amb la certesa d'haver portat a terme una magnífica, una molt més que interessant sortida. Al quart intent l'èxit ha estat rotund.

Miquel Bernadó

Desgrimpant pel flanc de la Cavacherizas. Foto: Carles Torras

GR-3 (2a fase) 8a ETAPA

VALLFOGONA DE RIPOLLÈS - OGASSA

Vallfogona de Ripollès - Les Llances - Sant Joan de les Abadesses - Ogassa; 12 km; 52 participants; 17 de maig de 2009

Aquesta etapa s'inicia a Vallfogona de Ripollès, puja fins al coll de les Fonts d'Orri i tot seguit baixa per la carena del Roc Blanc en direcció a Can Jombi i la masia de Les Llances, continua pel costat de la riera d'Arçamala i després de passar per l'Ecomuseu del Molí Petit desemboca a la plaça de l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses.

Després ens desviarem del GR-3 per seguir la Ruta del Ferro, que és el traçat d'un antic tren miner que pujava a Ripoll, fins arribar a Ogassa on s'acabarà la caminada.

Vam sortir de Vilanova a les 6 h del matí i vam arribar a les 8 h a Ripoll, on esmorzàrem amb austeritat perquè sabíem que el primer tram era una pujada. A continuació l'autocar ens va portar fins a Vallfogona, on començava l'etapa. Vam seguir uns pocs metres la carretera de Ripoll a Olot i després vam agafar un camí que pujava fins al coll de les Fonts d'Orri, al qual arribàrem en una mitja hora de caminar.

El coll era un lloc idíl·lic, una esplanada plena de vegetació, on férem el primer reagrupament.

Després de descansar una miqueta gaudint del paisatge bucòlic, agafàrem un senderol senyalitzat en un pal indicador que deia: Sant Joan de les Abadesses 4,64 km.

El sender feia ziga-zagues al voltant del rasot de l'escorrentiu d'aigües, envoltat per un bosc molt frondós que ens tapava qualsevol vista panoràmica. Després de tres quarts d'hora veient arbres i més arbres i de travessar un torrent, finalment vam arribar a un camí cimentat que passava al costat de l'ermita de la Serbera. Uns deu minuts més tard arribàrem al Collet del Vent, i quatre minuts més de caminar teníem al davant la masia de les Llances, on vam fer el segon reagrupament.

Un cop recuperats de l'esforç d'haver caminat uns 5 km agafàrem un camí que baixava fins al sender de la Mallerenga, que va paral·lel a la riera d'Arçamala. Deu minuts més tard vam entrar al centre d'interpretació del parc natural i Ecomuseu del Molí Petit. Passàrem pel costat de l'edifici i així arribàvem a la riba de la riera d'Arçamala, que vam travessar per unes passeres. Una estona més tard vam trobar les escales que conduïen vers la plaça de l'Abadia.

Aquí s'acabava la primera part de la caminada. Ara vam deixar el GR-3, que continua cap a Campdevàrol, i ens vam dirigir pel passeig de l'Estació a l'antiga estació del ferrocarril, on començava la segona part de

Pujant cap al coll de les Fonts d'Orri. Foto: Agustí Poch

l'etapa que consistia en arribar fins a Ogassa.

Sortint de l'estació i seguint uns metres la carretera vam arribar a la Ruta del Ferro. Havíem de seguir l'antic traçat del ferrocarril miner que anava a Ripoll, per tant el camí era ample i pla. Després de trenta minuts vam arribar a l'estació de Toralles, on finalitzava el recorregut el tren convencional i on començava el tren que transportava carbó de les mines i la veritable pujada fins a Ogassa.

Uns trenta-sis minuts més tard, tots de pujada, estàvem davant les instal·lacions mineres de Can Balaguer, de les quals podem destacar la seva xemeneia.

Uns sis minuts després es podia veure la fàbrica de ciment de Can Benet, en un nivell inferior. En definitiva, semblava un recorregut per les diferents indústries del país.

L'entrada a Ogassa la vam fer un quart d'hora més tard. Primer es van trobar unes naus que han transformat en una mena d'apartaments, i una mica més enllà el poble amb l'església. Avui està pràcticament despoblat, abans hi vivia quasi un miler de persones que es dedicaven a l'explotació de les mines.

A Ogassa ens esperava l'autocar per portar-nos de nou a Sant Joan de les Abadesses, on vam dinar, uns quants al restaurant i altres enmig del poble.

A les cinc vam iniciar el viatge de tornada a Vilanova, on vam acabar la sortida després de dues hores més de viatge sense el menor incident.

Jaume Esteban

Baixant alegrament del turó de les Llances. Foto: Agustí Poch

Travessant la riera d'Arçamala. Foto: Agustí Poch

Seguint el camí de Ferro cap a Ogassa. Foto: Agustí Poch

GR-92-5 ETAPA SINGULAR PONTONS - TORRELLES DE FOIX

Pontons - Sant Joan de la Muntanya - Castell Sopera - Les Dous - Torrelles de Foix; 10 km; 51 participants; 7 de juny de 2009

D'acord amb el calendari, aquest diumenge s'havia de fer l'etapa Sant Joan de les Abadesses – Campdevànol del GR-3 que, com sabeu, és una etapa que es preveu llarga i amb un gran desnivell la qual cosa obligarà a caminar matí i tarda. Tenint en compte això i que per aquestes dates ja fa massa calor per transitar per la muntanya a partir de mig matí, es va optar per ajornar aquesta sortida i fer-ne una de més curta i més propera a Vilanova.

L'etapa escollida fou un tram de la variant 5 del GR-92, en concret el tram Pontons – Torrelles de Foix. La variant GR-92-5 és un sender que va néixer d'una antiga proposta feta per socis de l'entitat d'enllaçar Vilanova amb Bellprat per camins de muntanya i que amb el temps s'havia oblidat; aquesta proposta es va recuperar l'any 2002 amb el projecte Anella Verda promogut per la Diputació de Barcelona per tal d'unir els diferents parcs naturals que envolten la capital del Principat. El GR-92-5 se separa del GR-92 a Vilanova i va cap a Cubelles seguint la costa; des d'allí es dirigeix vers Castellet on es creua amb el GR-92 i continua cap a Torrelles de Foix, Pontons i Bellprat on enllaça amb el GR-7.

Així doncs, a les set del matí del diumenge 7 de juny ens aplegàrem 51 senderistes a la plaça de l'Estació de Vilanova per agafar l'autocar i anar cap a Pontons; pel camí, com és habitual, vàrem recollir la colla de Canyelles. Sobre les vuit arribàvem a Pontons on esmorzàrem al bar Els Caçadors que molt amablement havien obert per a nosaltres abans de la seva hora habitual. En acabar d'esmorzar, a dos quarts de nou, començàrem a caminar.

Baixàrem fins a l'entrada del poble i des d'allí ens enfilàrem per un corriol pel vessant dret del congost per on passa la riera; abans d'arribar al capdamunt de la pujada vàrem poder veure, a peu de camí, una magnífica mulassa recoberta de vegetació. Poc després, a un quart de deu, arribàvem a l'ermita de Sant Joan de la Muntanya, excel·lent mira-

dor sobre el congost de la riera. Com que l'espai al voltant de l'ermita era molt limitat optàrem per baixar del turó i fer el reagrupament a la font de Sant Joan; el vessant del turó per on vàrem fer la baixada encara està recobert per les alzines primordials.

En arribar al coll de la Creu de Sopera, una mica abans de les deu, en Vicenç Carbonell ens va fer una explicació sobre la història de les masies de l'entorn. En aquest punt també trobàrem les restes d'una serp de vidre, *anguis fragilis*, la qual cosa va portar a una llarga discussió científico-etimològica entre els presents.

Després de passar pel costat de les restes del Castell de Peralta, actualment en procés de reconstrucció, arribàrem al coll de l'Enclusa des d'on poguérem gaudir d'una esplèndida panoràmica

El mirador de Sant Joan de la Muntanya. Foto: Agustí Poch

sobre el Penedès amb el turó de Sant Joan i la seva ermita en un extrem. Des del coll iniciàrem un llarg descens pel costat del Fondo Sec per una nova pista que ha destrossat l'antiga carrerada que passava per aquest indret.

A tres quarts d'onze arribàvem al llit de la riera de Pontons, que vàrem haver de travessar a gual. Un dels senderistes va tenir la mala sort de relliscar en passar per damunt de les pedres i va caure dins del toll; sortosament no hi havia cap Dona d'Aigua per xuclar-lo i els companys el van poder ajudar a sortir del mal pas. Poc després, seguint pel camí de la Feixa Estreta, arribàrem a l'idíl·lic indret de les Dous amb els seus 35 brocs dels quals raja aigua ininterrompudament; eren tres quarts d'onze del matí.

Una vegada feta la visita als espectaculars gorgs que hi ha en aquest tram de la riera continuàrem camí aigües avall per una magnífica riba envoltada de grandiosos plàtans que ens proporcionaren l'ombra necessària per protegir-nos del sol que a aquelles hores ja escalfava de valent. Després de passar pel costat de la font d'Encovens el camí seguia endavant pel costat

Camí del coll de la Creu de Sopera. Foto: Agustí Poch

dels hortets situats a la riba de la riera.

A tres quart de dotze del migdia arribàvem a les primeres cases de Torrelles de Foix, a la plaça de les Moreres, on hi ha la capella dedicada a la Mare de Déu del Roser; una mica més endavant vàrem poder veure l'antic safareig comunitari recuperat com a font pública.

Tot seguit sortirem d'aquesta barriada del poble i continuàrem pel costat dels horts fins a trobar el carrer Nou, que vàrem seguir

per entrar novament al poble i així arribar a l'església parroquial de Sant Genís on finalitzàrem l'etapa; eren tres quarts de dotze.

Poc després de les dotze, una vegada feta una bona compra de coques i d'altres productes torrellencs, marxàrem cap a Vilanova on arribàrem a tres quarts d'una amb temps suficient per anar a fer el vermut.

Agustí Poch

Malgrat les expectatives no fou qui va caure. Foto: Agustí Poch

Abeurant a les Dous. Foto: Agustí Poch

SORTIDA INAUGURAL ESPOT - AIGÜESTORTES

Com estava previst, els passats dies 26 i 27 de setembre es va fer la sortida inaugural del nou curs de la secció de Senders 2009-10, alhora que s'encetava el 25è aniversari de l'activitat d'anar resseguint els senders de GR del nostre territori. Quan es va donar la veu (o s'enviaren els correus) d'aquesta atractiva excursió singular, de seguida s'omplí amb escreix la capacitat de l'autocar i una llarga llista d'espera motivà que es donés preferència als socis de l'entitat. Tot plegat que el dissabte dia 26 ja ens teniu els 65 senderistes com un clau al peu de l'autocar i cap al Pallars Sobirà falta gent!

Com que no hi havia pressa, el xofer s'estalvià l'autopista (pel peatge) però no l'autovia i es permeté portar-nos a donar un tomb per mig Catalunya, fins i tot fer la parada tècnica derivant a la Panadella, i seguir per Agramunt i Artesa de Segre fins a Tremp, on tothom s'escampà a buscar lloc per dinar. La continuació ens portava per La Pobla de Segur i Sort (on ja feien cua per la loteria de la Bruixa d'Or) i fins deixar la derivació cap a la vall Ferrera, davant de Llavorsí.

Per la vall de la Noguera Pallaresa vàrem girar cap a Espot aigües amunt del riu Escrita, poc abans d'arribar a la Guingueta d'Àneu. Després d'un munt de manobres aterrem just davant l'Hotel Saurat. Aglomerats davant la recepció amb motxilles i bosses,

ens reparteixen les habitacions i de seguida aprofitem les darreres llums del dia per fer algunes fotos i quan es fa fosc tornem cap a l'hotel, on la majoria ja es posà davant la televisió per presenciar el partit del Barça; això sí, a la mitja part haguérem d'anar a sopar, tot i que alguns, els més *culés*, es quedaren sense sopar i s'hagueren d'espavilar pel seu compte.

L'endemà, després d'un bon esmorzar, amb vuit vehicles tot terreny ens encabim els 64 senderistes i som-hi fins a l'estany de Sant Maurici. Amb una fresca agradable i un dia que promet ser clar quan s'esvaeixi la boira matinal, desembarquem prop del monòlit de senyalització del Parc Nacional i de seguida convoquem a fer-nos una foto col·lectiva amb les verdes aigües de l'estany al darrere, mentre pel costat ens vigilen les esveltes agulles dels Encantats. No cal dir que a partir d'ara el paisatge ens corprèn i ens compensarà de l'esforç de la pujada.

De seguida passarem per davant del refugi E. Mallafré, mentre anem seguint un costerut camí que després d'alguna giragonsa s'enlaira pel costat esquerre havent deixat de banda el camí cap a la vall de Monestero i acompanyats a banda i banda per bosc de pi negre i alguns avets, mentre que a les clarianes destaquen les acolorides moixeres de guilla. També ens va captivà

la gran quantitat de bolets, entre ells bons exemplars de rovellons, però, ai las! estava prohibit recol·lectar-los en tot el Parc i feina hi hagué a resistir la temptació d'acotar-se i recollir-ne uns quants. Aquest camí flanqueja pujador per aquest vessant, mentre que a l'altre costat del llac podem veure, lluny i en primer terme, les Agulles d'Amitges i darrere el cims de Saboredo i Bassiero i altres, i també, amb dificultat, el refugi d'Amitges.

Una bona estona més amunt, enllaçaríem a les Marrades del Port amb el camí que ve planejant des dels estanys de Ratera i Amitges, convertint-se aquí en un sol itinerari que, amb successius revolts i havent deixat enrere el bosc, es presentarà dalt del Portarró, a 2.424 m.

Arribant aquí dalt, vaig haver de rebobinar el casset de la meua memòria, i resulta que pel Portarró només hi havia passat una sola vegada, i fou l'any 1959, en una travessa de vacances de la colla de joves de la nostra Talaia. I només fa cinquanta anys! Encara recordo que després de la inauguració del Parc, ens explicaven la notícia que les autoritats de l'època varen convidar el general Franco a visitar-lo i fins i tot es va obrir una pista per a vehicles tot terreny des de l'entrada del Parc fins a dalt al Portarró. Però tinc entès que no va passar més enllà de la cascada del Sant Esperit, potser per allò que no apare-

guessin per aquelles muntanyes alguna colla de maquis... Vés a saber!

Entretant, la comitiva caminaire s'ha allargassat tant que quan el darrer grup passa el coll el grup capdavanter ja comença a marxar, sense permetre aprofitar uns minuts de reagrupament i de descans. Temps de fer quatre fotos i avall, que fa baixada! I tant que feia baixada, ja que el primer grup ja el veiem centenars de metres sota nostre. Tenim, però, temps de situar-nos davant una immensa panoràmica i veure al fons l'estany Llong, punt de reagrupament, mentre a la dreta de la vall, i més enlairat, queda l'estany Redó.

Aquesta vall recull les aigües del Llong i de les rieres de Contraix i Dellui, aigües que reparteix en els planells d'Aigüestortes i han donat justa fama a aquest paratge de bonics meandres entremig dels pins que conviden al passeig i a l'excursió en un veritable esclat de la natura.

Val a dir que els prats de baixada, abans d'arribar al Llong, estaven plens de flors de Safrà bord (*Crocus nudiflorus*) les quals evidentment convidaven a la seva fotografia. En arribar a baix, primerament ens trobem el canyellenc Joan i la seva màquina, que filmava les nostres arribades estratègicament situat a l'entrada d'un rústic pont. Però aquella colla que ens esperava ja havia desaparegut i només trobem l'Agustí 'comminant-nos' a afanyar-nos una mica més perquè estàvem en desconexió total. Al darrer grup, però, hi havia alguna persona amb una lleugera avaria que feia que l'haguéssim d'esperar.

Mentrestant havíem passat per davant el refugi de l'estany Llong i ens quedava un llarg recorregut per la pista lateral, que si

bé ens permetia gaudir d'aquell esplèndid paisatge no deixava de carregar-nos més quilòmetres a peus i cames. I allí mateix algú va comunicar que la Neus no podia caminar, i el Casas, que ja estava al lloc d'arribada, avisa un guarda forestal, que escapa a córrer amb un vehicle del parc, però resulta que no es trobà ningú aturat perquè la Neus ja anava baixant a poc a poc, però anava fent. Tot plegat un malentès.

Això sí, ens acomiadem dels darrers meandres d'Aigüestortes perquè l'itinerari previst s'havia escurçat donat que els vehicles que ens havien de recollir han arribat abans i a més ho han fet al punt d'informació del pla del Sant Esperit, per la qual cosa deixarem de veure la cascada del Sant Esperit i l'Estany Llebreja, és a dir, un recorregut d'un quilòmetre i mig menys.

Evidentment els vehicles es van omplir en un tres i no res i temps just per fer una darrera ullada a aquelles magnífiques serralades pirinenques que tant ens apassionen. Ens porten cap a Boí, però els conductors encara tenen la gentilesa -després d'un revolt- de frenar i així poder fotografiar, des de la finestreta, l'estany Llebreja.

Aquell transport impecable ens deixa a prop de l'autocar, on ens traiem les botes i ens canviem, i encara tenim temps de fotografiar les pintures del portal de l'església romànica de Sant Joan de Boí, tot i que són una reproducció ja que les autèntiques són a Barcelona. Ens reunirem a la fonda Fontdevila on ens serviren un àpat excel·lent, enmig d'una bona xerxina.

Després de dinar, ens encabim de nou a l'autocar, i entre el cansament i tips del dinar la becaina fou llarga, fins a l'aturada preceptiva del vehicle a l'Àrea de Lleida. Si bé, més avall, ens fan fer una breu aturada a la sortida del peatge per part dels Mossos d'Esquadra, que resultà una inspecció rutinària sense cap problema, tot i que més d'un pensés que aquell tronat vehicle no hagués resistit una inspecció més seriosa. Arribarem a Vilanova més enllà de les nou del vespre.

Bo i resumint: ha resultat una agradable excursió que recordarem durant molt de temps i que ens ha tornat a reconciliar amb el nostre estimat Pirineu.

Josep Blanes

Abans de sortir a la vora del llac de Sant Maurici. Foto: Josep Blanes

GR-83 1a ETAPA MATARÓ - COLLSACREU

Mataró - Sant Miquel de Mata - Sant Martí de Mata - Font del Mal Pas - Creu de Rupit - Collsacreu; 16 km; 63 participants; 22 de novembre de 2009

Amb aquesta sortida varem començar el recorregut del GR-83, també anomenat Camí del Canigó o del Nord. El recorregut d'aquest sender, que va des de Mataró fins al Canigó i Prada de Conflent, segueix pràcticament el traçat d'un meridià, el 2º 27' 21" Est, tal com indica el monument que hi ha a la platja del Callao on comença.

D'entrada el camí s'enfila pel Montnegre on es creua amb el GR-92 i el GR-5 per la zona de Sant Martí; després baixa per creuar la Tordera i així arribar a Riells; seguidament voreja el Montseny per anar vers Arbúcies i Sant Hilari Sacalm; més endavant, per Osor i Sant Martí Sacalm arriba a Les Planes d'Hostoles ja dins la Garrotxa; després de passar per Olot segueix cap a Beget i pels colls de Malrem i de la Guilla arriba a Prats de Molló; des de Prats de Molló s'enfila al cim del Canigó i baixa fins a Prada de Conflent on finalitza. En total són uns 212 quilòmetres.

Com que no havíem d'anar gaire lluny no calia ser gaire matiners; així doncs, quan ens trobàrem a la plaça de l'estació de Vilanova per agafar l'autocar

ja eren les set del matí. Aquesta vegada, a diferència de com fem habitualment, no enfilàrem la carretera de Vilafranca sinó que anàrem a buscar l'autopista de les Costes per enllaçar amb la Ronda del Litoral de Barcelona i, més endavant, amb l'autopista del Maresme.

Amb aquesta variació de recorregut els companys de Canyelles, en ser recollits per l'autocar en baixar de Vilafranca, varen ser els primers en pujar-hi i així pogueren triar lloc per primera vegada.

A les vuit del matí arribàrem a l'àrea de servei del Maresme on varem esmorzar amb vistes al mar tot i que la boirina que hi havia no ens va permetre gaudir massa de la panoràmica.

A quarts de nou prosseguírem la marxa i poc després ja arribàvem a Mataró. Abans de començar l'etapa ens aplegàrem davant el monument que hi ha a la platja del Callao, que simbolitza el meridià que segueix el GR-83, per fer-nos una foto de grup.

A les nou començàrem a caminar seguint pel costat de la riera de Sant Simó aigües amunt; una mica més enllà del camí poguérem entreveure l'ermita dedicada a aquest sant, famosa pels seus exvots.

Encara no havíem arribat al Camí de les Cinc Sèquies quan el plugim que va començar a caure ens va obligar a treure paraigües i capelines. Per sort, en arribar al coll del turó d'Onofre Arnau, el plovisqueig

Al costat del monument al Camí del Nord. Foto: Agustí Poch

es va acabar i ja no es va repetir més; eren tres quarts de deu. Tot i que el recorregut del sender no passa pel cim del turó, alguns dels senderistes hi varen pujar; malauradament, no era el millor dia per gaudir de les magnífiques vistes del Mataró agrícola que ens anunciava la descripció de la topo-guia.

Després de travessar l'autopista i la carretera de Mata ens començarem a enfilars per la serralada vers l'ermita romànica de Sant Martí de Mata per un camí envoltat d'una atapeïda vegetació.

Des d'ací continuarem cap a la capella de Sant Miquel de Mata, del segle XVI, on férem un reagrupament; eren dos quarts tocats d'onze.

Tot seguit remuntàrem encara més per una mena de trinxera amb el sòl sorrenc fins a desembocar en una ampla pista prop d'una finca amb una espectacular tanca metàl·lica.

Uns cartells indicadors ens informaren que entràvem al Parc Natural del Montnegre i el Corredor.

Camí de la font del Mal Pas. Foto: Agustí Poch

Aquesta pista, sempre envoltada de bosc, la qual cosa ens impedia gaudir de les panoràmiques que s'intuïen, ens menà al cap de gairebé una hora fins a la font del Mal Pas situada en un bonic indret però sense que pel seu broc ragés aigua. Am tot això ja eren les dotze del migdia.

A partir d'aleshores el cel es va anar obrint i, finalment, fins i tot ens acompanyà el sol. Seguint la pista, sempre per entremig del bosc, passàrem pel costat d'una desballestada creu anomenada Creu de Rupit i per la cruïlla del

Pi de Buac on no hi havia cap rastre de pins.

A quarts de dues arribàrem al Collsacreu per on passa la carretera que va d'Arenys a Sant Celoni i on ens esperava l'autocar per portar-nos fins a Vallgorguina per a dinar. A Vallgorguina vàrem fer un dinar comunitari al Casal del Poble amb gairebé tots els participants (sempre hi haurà dissidents!).

El dinar, malgrat que la inexperiència dels joves que porten el Casal motivà que el repartiment de viandes no fos uniforme, resultà prou acceptable i tot plegat ens va permetre gaudir d'una bona estona.

A dos quarts de cinc de la tarda ens embarcàrem amb l'autocar per tornar cap a Vilanova, ara per la ruta "tradicional": autopista A-7 i carretera de Vilafranca, amb la qual cosa poguérem deixar la colla de Canyelles sana i estalvia en passar pel seu poble. A les sis de la tarda ja érem de tornada a la plaça de l'estació de Vilanova.

Pujant per la trinxera. Foto: Agustí Poch

Agustí Poch
Novembre 2009

54a CONEGUEM CATALUNYA

UN PASSEIG PEL ROMÀNIC COLOMENC

Encara que amb una mica d'endarreriment respecte aquesta publicació, intentaré fer-vos la crònica d'una nova edició de les excel·lents excursions a què la Secció de Cultura ens té acostumats dintre d'aquest cicle anomenat Coneguem Catalunya, la qual cosa es compleix perfectament en recórrer una comarca com la Selva i els entorns romànics de Santa Coloma de Farners, tan distants del nostre Garraf. Llàstima que l'atractiu paisatge i els monuments que l'acompanyen no fos motiu suficient per omplir l'autocar, i així érem 35 caminaires per l'itinerari de muntanya i 3 que farien l'itinerari turístic.

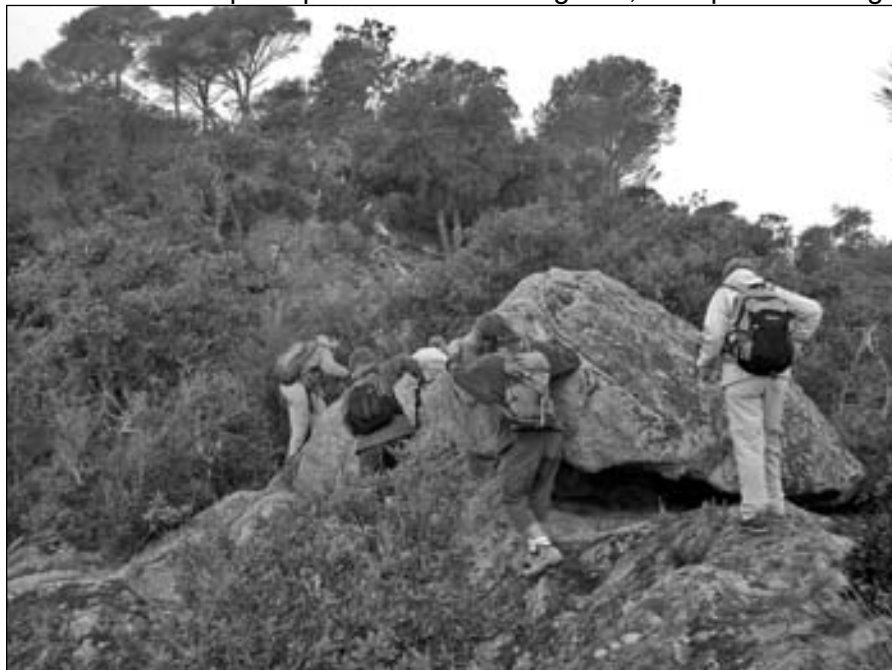
Com sempre, de bon matí ens trobaríem aquell 10 de maig, mig adormits, a la plaça de l'estació per assolir l'autocar que ens traslladaria cap a Santa Coloma de Farners. Així, després de les salutacions cordials a tota la concurrència, ens arreparàrem als seients i tot i que alguns xerraven ben alt, la majoria feren una bona dormideta o si no contemplaven el paisatge. Fins que, arribats a Santa Coloma i després de recollir la clau d'una de les ermites a visitar, seguim per la carretera que va a Sant Hilari Sacalm fins al punt quilomètric 19, just entre dues masies, Can Caselles i Can Massaguer, i sense més contemplacions i quasi sense acomiadar-nos dels tres turistes que es quedaven al vehicle, ens descarreguen davant un camí asfaltat que de seguida ens faria

creuar un pont sobre la riera de Santa Coloma.

Va valer la pena passar per aquell pont, des d'on captaríem una bona imatge de la gorga d'en Vilà, enmig d'una riera curulla d'aigua cristal·lina i flanquejada per una exuberant vegetació d'arbres de ribera, i sense entretenir-nos gaire anem ascendint suaument per pistes herboses. De mica en mica comencem a deixar pròpiament el camí, ens endinsem en un grau rocallós i embrenem una grimpada entre roques i graus que ascendeix tot carenejant, això sí, un paisatge espectacular. Alguns dels passos d'aquella carena esparverarien alguns caminaires, ja que s'havia d'anar en compte de no relliscar i agafar-se amb peus i mans a les roques, si bé calia considerar que aquella ruta

escurçava el camí per arribar a l'emplaçament de l'ermita i el castell de Farners; si haguéssim pujat per la pista per a cotxes, a més de monòtona hagués resultat uns quilòmetres més llarga.

Sense parar de pujar, veiem a sota Santa Coloma, i més tard veurem enlairat el castell de Farners, i ja finalment, dotze minuts més de camí suau i ens plantem davant l'absis de l'ermita de la Mare de Déu de Farners. Una bona esplanada envoltada d'alzines i pins ens acull a tots els caminaires, que sense perdre ni un moment es dediquen a rescabalar les energies perdudes en la grimpada mitjançant l'ajuda d'uns potents entrepans. Aprofitem l'estona de reagrupament per fer un cop d'ull a l'ermita, que se suposa del segle XI, a la qual s'ha afegit

Grimpant cap a l'ermita de Farners. Foto: Pitu Blanes

l'edifici actual del segle XVIII i es troba a una alçada de 386 m. A la part de darrere hi ha una petita edificació amb lavabos i una font que cobreixen els serveis de les moltes concentracions i aplecs que allí es celebren. El castell, que ens queda damunt nostre, és del segle XII i es troba a 436 m. És un edifici restaurat del qual només es conserven els murs perimetral i la torre de l'homenatge.

Després d'esmorzar, i ben descansats, tornem a l'itinerari seguint una ampla pista durant una bona estona; en una bifurcació un cartell ens indica el camí que ens portarà fins al proper objectiu de la jornada: Santa Victòria de Sauleda. Hem guaitat enrere i encara ens ha permès fotografiar, molt lluny, el Castell de Farners i al seu costat el Turó del Vent. Després de deixar de banda algun camí, passarem prop de la masia de Can Planes Vell, per travessar més enllà la riera del Sot de Penjacans i, seguint el camí, iniciar la carena que ens portarà a Sauleda. No cal dir que el paisatge continua excel·lent, tot i els canvis de direcció i el munt de bifurcacions que ens diu la descripció.

Per no complicar la qüestió obviem detalls de la descripció donat que el camí no tenia pèrdua, i al cap d'una hora aproximadament arribem a l'ermita romànica de Sant Iscle i Santa Victòria de Sauleda, una edificació del segle XI, molt ben conservada, però també restaurada correctament. Després d'una estona de reagrupament i de fer fotos continuem l'itinerari, ara ja dintre de la Ruta de les 10 Ermites, senyalització que un pal amb rètols d'itineraris ens indica que anem cap a Sant Pere Cercada. Travessem aquell altiplà deixant enrere la masia de Bellvei Vell, i després d'un altre garbuix de bifurcacions i línies elèctriques ens queda a un costat Can Formiga, i baixem per

un camí carener entremig d'un magnífic bosc de pins, per on faríem cap a l'entrada del monestir de Sant Pere Cercada. Aquest conjunt monacal es considera un dels monuments més importants d'aquestes contrades, donat que ha conservat intacta l'església romànica del segle XIII. Aquest petit recinte està situat damunt d'una elevació del territori i abraçada pels torrents de Sant Pere i de l'Esparra, en una vall tancada i gairebé amagada de la civilització. Tot i amb això, des del camí de tornada, bona estona més tard, encara veuríem entre els pins la seva llunyana però bonica imatge envoltada de verdes muntanyes. Però tornem al recinte, ja que podíem visitar l'església donat que s'havia demanat la clau a l'Ajuntament de Santa Coloma, el qual ha sigut l'impulsor de la restauració conjuntament amb la Generalitat, el Bisbat i la Diputació i els Amics dels Monuments Colomencs.

La visita, que fou força reeixida, ens mostrà un curiós detall exterior, com era l'Argolla de Sant Pere, l'explicació de la qual és com segueix: L'argolla o costell que es troba a la façana de l'església s'utilitzava fa molts anys per lligar homes i dones de vida mala. Lladregots que havien comès delictes eren lligats pel coll i exposats així per a escarni públic, com a mostra de l'autoritat pública i el poder civil que ostentava l'abat del monestir. Fins i tot algun o alguna excursionista provaren de posar-se-la al coll, amb gran conya per part de la concurrència.

Però no ens podíem entretenir més perquè encara faltaven uns nou quilòmetres o gairebé dues hores i quart, tot i que la previsió és de pista fins a Santa Coloma. De baixada anem trobant trencalls que van a llocs coneguts, i ben aviat en una bifurcació seguirem avall el trajecte matinal de pujada, i tornarem a passar per la

Casilla i pel rètol indicador de la Ruta de les 10 Ermites, i seguint l'itinerari deixariem de banda la Roca dels 10 cèntims. L'itinerari es fa pesat, llarg i monòton sobretot en aquella hora més enllà del migdia, amb un sol que deu n'hi do. Tot i que fem algunes dreceres marcades, acabem fent cap a la riera de Santa Coloma que havíem travessat al matí, la qual es converteix en l'ufanós parc de Sant Salvador, guarnit per una gran arbreda dels coneguts plàtans (*platanus orientalis*) amb molts exemplars que depassaven els 20 metres, conformant un bonic passeig que presenta una bona semblança a la Devesa de Girona.

Al final del passeig ens retrobaríem amb els tres protagonistes del recorregut turístic, els quals havien anat amb l'autocar fins a Sils, a visitar l'estany i els aiguamolls on nien ocells aquàtics. Actualment aquest estany, tot i estar considerat espai natural protegit, ha quedat reduït a una ínfima part del que havia sigut, un dels estanys més grans de Catalunya. Retornats a Santa Coloma, portaven el propòsit de visitar la coneguda fàbrica de galetes Trias, però va resultar que només podia ser en visites concertades prèviament, en dia i hora i una xifra més gran de visitants. Tot i amb això, foren molts els qui adquiriren aquestes afamades galetes a la pastisseria que les representa. Tots units i després d'explicar-nos les respectives aventures, fem cap dalt l'autocar que ens portaria fins a Sant Martí Sapresa, a dinar al restaurant. Per cert, aquesta vegada un àpat excel·lent! Cansats, però ja tips, tot fou agafar el seient de l'autocar altra vegada on es declarà becaina general, i carretera i manta! I cap a Vilanova. Bé, m'oblidava dir que una vegada més ha resultat una excursió excel·lent !

Pitu Blanes

55a CONEGUEM CATALUNYA

LA BARONIA DE VALLFEROSA

Entre la Segarra i el Solsonès, a l'entorn de la torre de Vallferosa

Llocs d'interès: Clavells, la torre de Vallferosa, Vallferosa, Can Trena, Can Xisquella, El Soler demunt, El Soler davall, Sant Salvador de Soler demunt

Turística: la torre de Vallferosa, Sant Ramon i Cervera

50 participants (36 a peu, 14 turística); 4 h 43 min (45 min de parades); 15 km aprox.

Aquesta vegada hem escollit la Catalunya Central per fer la sortida tardoral de la Secció de Cultura amb la intenció de conèixer una mica millor i més el nostre país.

Els límits entre comarques, els límits en general, sempre són una mica imprecisos, ja que no sempre segueixen criteris lògics o geogràfics i tant és així que hi ha zones que poden canviar de comarca per una decisió en un despatx de Barcelona.

Més o menys això és el que ha passat en part de la zona del país per on avui caminem i per això el subtítol. La unió al municipi de Torà de l'antic de Llanera va fer que aquest passés del Solsonès a la Segarra.

El paisatge, però, no ha canviat i la imatge que tenim de la

Segarra no correspon gens a les muntanyes aspres i boscoses que trepitjarem.

Si intentem buscar informació sobre la torre de Vallferosa -i el llibre que tenim no és molt actual- ben segur que la situarà al Solsonès, encara que si és de recent publicació ja estarà a la Segarra; tot un embolic.

L'excursió va tenir com a punt culminant el pas per la torre de Vallferosa, indret que tot aquell que vol presumir de conèixer una mica Catalunya hauria de visitar. Per les seves dimensions, estat de conservació, situació i bellesa, és una de les construccions militars medievals catalanes més interessants que es conserven i entre les torres la millor, segons la nostra opinió.

D'entrada sobta que en un indret tan aparentment amagat hi haguessin construït una torre d'aquestes característiques.

Després ja es veu que no ho és tant, d'amagat, i que les formes i les vies de comunicació actuals no han de coincidir necessàriament amb les del segle X, en mil anys tot canvia, però és potser aquest aparent aïllament que ens ha permès poder admirar actualment una resta tan notable de les construccions militars de defensa i comunicació dels primers temps de la història de Catalunya en una època on encara estaven dividits entre dos mons enfrontats i irreconciliables, immersos en un conflicte que encara avui omple pàgines en els diaris.

Vallferosa, conjunt d'església i torre, des de Can Trena. Foto: Salvador Butí

Des de la carretera de Torà a Solsona, prop de Santa Maria, surt la pista carretera que porta a la masia de Clavells, des d'on un corriol ens porta a les immediacions de la torre. Al ritme en què s'estan obrint les pistes, molt aviat es podrà arribar als peus de la torre en cotxe, una llàstima, es perdrà la sorpresa de descobrir a contrallum la torre de Vallferosa entre arbres i matolls.

Durant els dos mesos de diferència entre la primera anada al lloc per preparar l'excursió i el dia de la mateixa, tot el sistema de pistes ha canviat i unes grans esplanacions de terrenys a prop de Vallferosa han convertit un bosc en zona de cultiu.

Fa uns anys es podia veure un esvoranc a la base de la torre, que si bé no la feia perillar sí que feia preveure un inici de deteriorament.

Actualment l'esvoranc no hi és i una estructura de fusta facilita l'accés a una obertura a mitja alçada que permet entrar i ascendir a la part superior.

Tot el conjunt, l'església propera inclosa, molt més moderna, del segle XVII, ha estat endreçat i es manté molt digne. La torre queda una mica per sobre d'un riuat que sempre que hi hem passat ha portat un rajolí d'aigua, riuat on vam baixar per un camí una mica malmès que tenia totes les característiques de ser el camí ancestral d'arribada a la torre.

Sant Salvador de Solerdemunt. Foto: Salvador Butí

A l'altre costat del riuat, el camí, que sembla inicialment clar, es desdibuixa per complet i la pujada a la gran masia de Can Trena es fa totalment sense traça intentant no perdre l'orientació entremig d'un bosc mixt d'alzines, pins i matolls, entre els quals predominen tots els que punxen. Can Trena domina una zona abandonada d'antics conreus i disposa d'una magnífica vista sobre la torre de Vallferosa.

Per una pista es passa per Can Xisquella i pels masos de Solerdemunt i Solerdavall, aquest en plena activitat agrícola.

L'altra vista interessant de l'excursió fou l'ermita de Sant Salvador, romànica, amb un atri afegit, que estava tancada, i que correspon al tipus d'església rural típica del Solsonès, senzilla

però d'una gran elegància.

El retorn es va fer una mica entre camps i posteriorment entre bosc i matolls, per tornar a Vallferosa i a la carretera.

En total una excursió d'unes quatre hores, la descripció detallada de la qual es pot trobar al dossier de la 55a sortida Coneguem Catalunya que es va repartir el dia de l'excursió.

El conjunt de la jornada es va completar com sempre amb una part turística cultural que va convocar un nombrós grup de persones. La visita a Sant Ramon i Cervera fou de gran interès, a part que tothom va poder caminar fins a la torre de Vallferosa.

Salvador Butí

PEL SUBSÒL DE LA SERRA DE GUARA

Membres del GET exploren la Sima Esteban Felipe, la Cueva del Toro i la Gruta Ártica

Aprofitant el pont del Pilar, un nombrós grup de membres del GET es van desplaçar al Parc Natural de la Serra de Guara, al prepirineu d'Osca, per explorar una de les cavitats més emblemàtiques de la zona: la Sima Esteban Felipe, amb més de 150 metres de profunditat i un recorregut que s'acosta als dos quilòmetres.

Tot i les seves dimensions, l'Esteban Felipe no és una cova massa tècnica, però paga la pena visitar-la per gaudir de les seves espectaculars formacions. El 10 d'octubre, de bon matí, el grup es va concentrar a la Talaia per iniciar el viatge fins a Osca.

Després d'una parada per agafar forces a Binéfar i a l'entrada del port de Monrepós, vam deixar la carretera asfaltada i vam continuar per la pista forestal fins arribar al refugi que el Grupo Excursionista Peña Guara té a la vora de la presa de Belsué, on vam establir el nostre campament.

Tot i que la pista es fa llarga i pesada permet conèixer espais tan notables com el Salto de Roldán o apreciar de ben a prop les nombroses colònies de voltors i trencalòs que habiten la zona.

Com que érem molts els espeleòlegs que ens havíem aplegat, i amb expectatives diferents, sobre la marxa ens vam repartir en dos grups.

Així, el primer va atacar l'Esteban Felipe el mateix dissabte a la tarda, mentre que el segon va explorar dues cavitats més modestes, però força interessants: la Cueva del Toro i la Gruta Ártica.

D'aquesta manera, els components del segon grup ho tindrien més fàcil l'endemà, ja que es trobarien l'Esteban Felipe totalment instal·lat. Això sí, després de gaudir del paisatge subterrani, va arribar la part menys agrada: desinstal·lar tot el que els companys havien instal·lat el dia abans.

Cal destacar que una part dels components del primer grup van aprofitar diumenge per dur a terme el descens del barranc Gorges Negres a Rodellar.

La resta els vam esperar amb candeletes perquè era el dia que havíem decidit fer el sopar col·lectiu: en aquesta ocasió una potent 'fondue' de formatge que vam regar amb els bons vins del Somontano.

L'endemà, recuperats ja dels excessos gastronòmics (i vitivinícoles en algun cas), no hi va haver més remei que tornar a casa. I fins a la propera.

Manel Castellón

Galeria a la cova Esteban Felipe. Foto: Salvador Belchi

ACTIVITATS CULTURALS

Divendres, 8 de maig

Els socis Margarida Paterna i Marcel·lí Ferrer van presentar la projecció *De Pèrsia a ... Iran*.

Divendres, 15 de maig

En Pau Pérez de Pedro, espeleòleg, va presentar el seu llibre *Olor de podrit. El despropòsit del Garraf*.

Divendres, 22 de maig

Es va fer la sessió poètica *Digueu-me, turons, per allà on he de passar ...*, a càrrec d'Anna Maluquer, recitadora, i Ramon Vilar, claritenista.

Divendres, 29 de maig

Els escaladors del GEAM Roger

Archilla i Robert Massana van presentar la projecció *Obertura de les vies d'escalada Àlvar Archilla i Arnau Vedo*.

Divendres, 5 de juny

L'escriptor Francesc Puigpelat va presentar la seva novel·la *La segona mort de Jesús de Natzaret*.

Divendres 12 de juny

El senyor Josep Vigo, catedràtic de Botànica de la Universitat de Barcelona, va presentar la seva obra *L'alta muntanya catalana. Flora i vegetació*.

Divendres, 19 de juny

El senyor Bienve Moya, gestor cultural i especialista en cultura

tradicional, va impartir la conferència *Cinquantenari de la mort de Joan Amades. El folklore després de Joan Amades*.

Divendres, 26 de juny

El soci Josep Olivella, biòleg, va fer la conferència *Darwin: una aproximació a la seva feina i al seu temps*.

Divendres, 3 de juliol

Es va fer el sopar col·lectiu de l'entitat.

Divendres, 25 de setembre

La dietista-nutricionista Noemi Cuenca, professora de la Diplomatura de Nutrició de la Universitat Blanquerna, va fer la conferència *Saber menjar, bàsic per al rendiment esportiu*.

Divendres, 2 d'octubre

La sòcia Margarida Paterna va presentar la projecció *40è aniversari Curset Juvenil. Talaia al Montblanc*.

Divendres, 9 d'octubre

En Jordi Pasques, excursionista i escriptor, va parlar de *L'entrada de Verdaguer a Andorra, 28 d'agost de 1883*.

Divendres, 16 d'octubre

El soci Josep Blanes va presentar la projecció *L'illa de Madeira*.

La Sra. Noemí Cuenca impartint la seva conferència. Foto: Salvador Butí

Divendres, 23 d'octubre

En Marc Martínez, estudiós de l'Orde del Temple a la Corona d'Aragó, va fer la conferència i projecció audiovisual *Influències del Temple i de la Maçoneria en Santiago Rusiñol i Víctor Blaguer*.

Divendres, 30 d'octubre

En Pere Carulla, biòleg, va fer la conferència *Experiència nipona*.

Divendres, 6 de novembre

Es va presentar l'audiovisual *El Penedès pot i vol ser Vegueria* seguit d'un col·loqui amb intervenció de representants de la Plataforma per una Vegueria Pròpia.

7 i 8 de novembre

El dissabte 7 de novembre es va inaugurar la *XXVI Mostra de Bolets* que com cada any comptà amb la col·laboració de la Societat Catalana de Micologia.

Divendres, 20 de novembre

L'historiador Adrià Cabezas va fer una conferència sobre *Les construccions defensives de la Guerra Civil al Penedès*.

Divendres, 27 de novembre

La Sra. Montserrat Pagès i Paretas, conservadora del Departament d'Art Romànic del MNAC, va fer una conferència sobre *Pintura romànica catalana: Temes i imatges*.

Consell de Redacció

En Salvador Butí presentant el conferenciant Jordi Pasques. Foto: Mª Carme Barceló

Panoràmica de la sala durant la projecció L'illa de Madeira. Foto: Salvador Butí

 Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya Federació Catalana d'Alpinisme i Escalada MODALITATS SUB- 18, MAJORS	PLA DE LLICÈNCIES I ASSEGURANCES DE LA FEEC SUB- 18 i MAJORS 2010				
	SUB- 18 (17 anys)				
	MAJORS (més de 18 anys)				
	A	B	C	D	E
COBERTURES					
Responsabilitat Civil	30.000,00 €		30.000,00 €	30.000,00 €	30.000,00 €
Despeses mèdiques					
-Centres concertats	il·limitades		il·limitades	il·limitades	il·limitades
-Centres no concertats Espanya	600,00 €		1.500,00 €	6.010,00 €	6.010,00 €
-Centres estranger	18.030,36 €		18.030,36 €	18.030,36 €	18.030,36 €
Mort	6.015,00 €		6.015,00 €	6.015,00 €	6.015,00 €
Mort accidental per causa no directa	1.803,04 €		1.803,04 €	1.803,04 €	1.803,04 €
Invalidesa	12.025,00 €		12.025,00 €	12.025,00 €	12.025,00 €
Despeses rescat	4.510,00 €		9.030,00 €	9.030,00 €	9.030,00 €
Competicions pròpies de la FEEC (segons Llei de l'Esport i Decret 849/1993)	Catalanes, i Internacionals		Catalanes, i Internacionals	Catalanes, i Internacionals	Catalanes, i Internacionals
ACTIVITATS COBERTES PER L'ASSEGURANÇA					
(3) Per augmentar les cobertures caldrà fer el canvi a una modalitat superior o tramitar la corresponent ampliació temporal de l'assegurança a través de l'entitat.	Excursionisme (2) Senderisme (2) Marxes (2) <i>(2) excepte en alta muntanya</i> Campaments (2) <i>(2) excepte campament d'iglú</i>		Les de la B +Alpinisme +Alta muntanya +Bicicleta de muntanya +Canicross +Campaments d'iglú +Curses de muntanya +Descens de barrancs +Escalada +Espeleologia +Raquetes de Neu	Les de la C +Esquí de muntanya +Esquí alpi (pista) +Esquí de fons +Snow-board +Telemarc +Trineu de gossos + Raids de muntanya	Les de la D +Expedicions a: zones polars muntanyes + 7.000 m
ÀMBIT GEOGRÀFIC DE L'ASSEGURANÇA					
	Espanya Pirineus francesos Andorra i Portugal		Tota Europa	Tot el Món excepte zones polars i muntanyes +7.000 m	Tot el Món
PUBLICACIONS: Vèrtex					
	No	Sí	Sí	Sí	Sí
PREUS ANUALS FEEC	FEEC	FEEC	FEEC	FEEC	FEEC
SUB- 18 (17 anys)	16,50 €	29,50 €	54,10 €	86,40 €	no
MAJORS de 18 anys	26,90 €	39,90 €	70,00 €	100,10 €	399,80 €
PREUS ANUALS habilitació FEDME					
SUB- 18 (17 anys) + 5,60 €					no
MAJORS de 18 anys + 10,65 €					

NOVA COMPANYIA = VIDA CAIXA SA Seguros y Reaseguros

novembre de 2009

TOT PER A L'ESPORTISTA

A Vilanova:
Pl. Soler i Gustems, 5
Francesc Macià, 50
Francesc Macià, 101

A Vilafranca:
La Parellada, 18

Al Vendrell:
Àngel Guimerà, 32

A Sitges:
Sant Francesc, 18

Intersport Olaria us ofereix un bon assortit de botes, motxilles i sacs per a tot tipus d'excursió i senderisme. Amb el suport de les marques

McKinley
Alpina
Boreal

Ferrino
Atomic
Chiruca

Salomon
Rossignol
Petzl

Trango
Columbia
Descente

que et garanteixen un bon material per a cada ocasió.

I a més, durant aquest mes, els socis de La Talaia us podeu beneficiar d'un 10% de descompte en els articles de muntanya.

VIDRES VILANOVA

roure

FUSTERIA D'ALUMINI

TALLER D'ALUMINI I VIDRE

Av. Eduard Toldrà, 73

Tels. 93 893 61 34 - 93 893 15 92

Fax 93 893 17 99

Mail: aluminis@vidresroure.com

Aluminier

TECHNAL

PER UN ANY PLE DE NOUS PROJECTES I NOVES IL·LUSIONS

CAIXA TERRASSA,
ESTEM PER TU

www.caixaterrassa.es